

OKTATÁSI HIVATAL

Cím: 1055 Budapest, Szalay utca 10–14.

Levelezési cím: 1363 Budapest, Pf. 19.

Tel: + 36 1 374 2100

E-mail: info@oh.gov.hu

PÁLYAORIENTÁCIÓT TÁMOGATÓ MÉRŐESZKÖZ

Felhasználói kézikönyv pedagógusoknak

EFOP-3.2.13-17-2017-00002

Az alap- és középfokú iskolák pályorientációs tevékenységét, kiemelten az MTMI készségeket és kompetenciákat támogató pályorientációs szakmai módszertan átfogó megalapozása és fejlesztése

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalom

Bevezető

A POM felépítése

Nyilvános – regisztráció nélküli – szolgáltatások

Regisztrációhoz kötött szolgáltatások

Regisztráció

Pályák – bővített funkciók

Kérdőívek, POM-modulok

További regisztrációhoz kötött funkciók

A POM-modulok felépítése – kérdőívek, kérdés- és feladattípusok

Érdeklődés-modul

Kompetencia-modul

Személyes tulajdonságok-modul

MTMI-modul

Visszajelzések – eredményeim

Egyéni profil

Illik hozzám?

„Én és a szakmák”

„Hogyan látnak mások?” – társjellemezés

Függelék

I. Az egyéni profilok elemei, értelmezést segítő háttérinformációk

II. Fogalomtár

BEVEZETŐ

Az Oktatási Hivatal által vezetett EFOP-3.2.13-17-2017-00002 azonosító számú, *Az alap- és középfokú iskolák pályorientációs tevékenységét, kiemelten az MTMI készségeket és kompetenciákat támogató pályorientációs szakmai módszertan átfogó megalapozása és fejlesztése* elnevezésű projekt fő célja a köznevelési intézmények (azaz az általános és a középiskolák) pályorientációs munkájának támogatása, az iskolai pályorientáció lehetőségeinek, módszereinek bővítése. Ennek keretében pedig olyan pályorientációt támogató, online mérőeszköz (POM) létrehozása mind a 7–8. évfolyamos, mind a 10–12. évfolyamos tanulók részére, amely eszköznek fontos szerepe az MTMI-területek (matematikai, természettudományos, informatikai és műszaki) iránti érdeklődés felkeltése is.

A projekt által fejlesztett mérőeszköz önértékelésre épülő kérdéssorai segítenek feltérképezni a tanulók irányultságát, érdeklődését, kompetenciáit. Az objektív feladatsorból álló MTMI-kérdések pedig megmutatják, melyik terület áll hozzájuk igazán közel.

Céljaink:

- Elsősorban a **tanulók** (mint a pályorientációban közvetlenül érintettek),
- másodsorban az őket segítő **szülők, pedagógusok, pályorientációs szakemberek** támogatása.
- Pályorientációs **eszköztár** biztosítása az eredményes pályorientációhoz:
 - önismeretet, tervezési és döntési kompetenciákat támogató **mérőeszköz**;
 - a mérőeszközhöz kapcsolódó, de anélkül is használható szakmai **pályainformációs felület**.

Szeretnénk:

- A felhasználó tanulókat aktivitásra ösztönözni: **érdeklődést ébreszteni** önmaguk és a pályák világának megismerése iránt.
- Gondolkodási és beszélgetési **témákat** ajánlani, számos kérdéssel és tájékozási lehetőséggel megismertetni az érdeklődőket.
- A **mérőeszköz** használata által **visszajelzést** adni saját érdeklődésükről, kompetenciáikról, a pályaeépítésben fontos személyes tulajdonságaikról.
- **Ajánlásokat** tenni a mérési visszajelzések és illeszkedő pályák alapján. (Az ajánlások nem kész válaszok és megoldások, hanem továbbgondolkodásra ösztönző javaslatok. A kérdőív kitöltése csak egy lépés a megfelelő pályatervezés irányába.)
- **Útmutatást** nyújtani, hogyan lehet közelebbről is megismerni egy-egy foglalkozási irányt.
- **Tevékenység-javaslatokat** megfogalmazni, amellyel a tanulók segíthetik saját felkészültségüket az életpálya-tervezésben.

A felhasználói kézikönyv azon pedagógusoknak, segítő szakembereknek készült, akik jelenleg tanulói csoportokkal próbaméréseket szerveznek és végeznek. A kézikönyv végigvezeti az olvasót a POM

funkcióin, felépítésén, visszajelzésein. A függelékben értelemzést segítő háttéranyagok, valamint fogalomtár kaptak helyet. Ez utóbbi segíti a szövegben *dőlt betűvel* szedett fogalmak értelmezését.

A POM a <https://pom.oktatas.hu/> címen érhető el.

1. A POM FELÉPÍTÉSE

A rendszer szempontjából a szolgáltatások két típusát különböztetjük meg. Vannak olyan szolgáltatások, melyek igénybevételéhez nem szükséges a regisztráció, viszont a rendszer meghatározó funkcióinak használata, a legtöbb folyamat és szolgáltatás igényli, hogy azokat regisztrált felhasználóként vegyük igénybe.

1.1. NYILVÁNOS – REGISZTRÁCIÓ NÉLKÜLI – SZOLGÁLTATÁSOK

A TÁJÉKOZÓDÁSI FELÜLET

A felületet pályainformációk szerzésére **regisztráció nélkül** bárki használhatja.

Részei és funkciói

1. A **Pályák menüpont** böngészhető, kereshető és szűrhető felület. A rövid ismertetőök összefoglalják a képzéssel-foglalkozással kapcsolatos legfontosabb **ismereteket**, például hogy milyen foglalkozási területeken lehet elhelyezkedni az adott képzés után, milyen fő tevékenységekkel jár, és milyen készségeket igényel a választott foglalkozás, továbbá utalást találunk arra, hogy az adott szakmáról az IKK, illetve a felvi.hu / diplomantul.hu oldalakon további információk érhetők el (ezek linkjeit is elhelyeztük). A megjelenítendő foglalkozások között az oldal alján és tetején elhelyezkedő navigációs gombok segítségével lapozhatunk. A felület bal felső részén elhelyezkedő szabadszavas keresőben lehetőségünk van a megjelenő találati lista szűkítésére. A Szűrőmező alatti listás gyorskeresőben az egyes jellemzőkhöz tartozó szakmák gyorskeresésére van lehetőség: az egyes opciók bekapcsolásával szűrhetőek azon szakmák, melyeket az adott jellemzőhöz hozzárendeltünk. Több elem kijelölésekor az elemek közötti „ÉS” kapcsolat szerint történik meg a teljes pályalista szűkítése (példa: egészségügyi foglalkozási terület matematikai gondolkodás jellemzővel).

KERESÉS...

Képzés szintje

- Középfokú
- Felsőfokú

Foglalkozási területek

- Alkotóművészet
- Bányászat és kohászat
- Bölcsészettudomány
- Egészségügy
- Elektronika-elektrotechnika
- Élelmiszeripar
- Előadóművészet
- Építőipar
- Fa- és bútoripar
- Gazdálkodás és menedzsment
- Gépezet
- Informatika és távközlés
- Jog
- Kereskedelem
- Kézműipar és könnyűipar
- Környezetvédelem és vízügy

egészségügyi szervező

Az egészségügyi szervező az egészségügy, illetve az egészség- és társadalombiztosítás területén lát el adminisztrációs (informatikai, gazdasági, adatszolgáltatási) és szervezési feladatokat.

Megtekintem

A pályaleírások mellett lehetőség van a hasonló jellegű pályákra való elnavigálásra.

The screenshot shows the 'Pályák' (Jobs) section of a website. At the top, there is a navigation bar with 'Pályák', 'Vezérlőpult', 'Gyakori kérdések', and 'Adminisztráció'. The user is logged in as 'Kovács Zsolt György'. Below the navigation bar, there is a search bar and a filter section on the left. The filter section includes 'Képzés szintje' (Education level) with options for 'Középfokú' and 'Felsőfokú', 'Foglalkozási területek' (Occupational areas) with a long list of categories, and 'Jellemzők' (Characteristics) with various personal traits. The main content area displays a grid of job listings. Each listing includes an icon, a title, a brief description, and a 'Megtekintem' (View) button. The listings shown are: 'abroncsgyártó', 'ács', 'agrármérnök', 'államtudományi szakember', 'állatorvos', 'angliztika (angol) szakos bölcsész', 'animációs tervező', 'anyagmérnök', and 'ápolási és betegellátási szakember'.

Példa: Ismerjük meg, mivel foglalkozik az asztalos! Hol képeznek ilyen szakembereket?

2. **Gyakori kérdések:** Ezen menüpontban lehetőségünk van a szoftver működésével kapcsolatban felmerülő leggyakoribb kérdések és az azokra adott válaszok megtekintésére.

Példa:

Keressük meg az alábbi kérdésre a választ! „Milyen felületek tekinthetők meg regisztráció nélkül?”

1.2 REGISZTRÁCIÓHOZ KÖTÖTT SZOLGÁLTATÁSOK, FUNKCIÓK

REGISZTRÁCIÓ

Mivel a POM egyes elemeinek használatához regisztráció szükséges, ezt olyan módon biztosítjuk, hogy mindvégig megőrizzük a regisztráló személy anonimitását, a visszajelzések és az eredmények kizárólag a regisztráló személy számára érhetőek el. A rendszer által tárolt adatok semmilyen módon nem köthetők konkrét személyhez.

A regisztrációs folyamat a regisztrációt végző személy életkorától függően kétféle módon zajlik. 16. életévét betöltött tanuló esetében nincs szükség szülői jóváhagyásra, de el kell fogadni az életkorhoz tartozó adatvédelmi tájékoztatót. Amennyiben a regisztráló nem töltötte be a 16. életévét, a regisztrációs folyamat előtt a szülő/gondviselő egyszerűsített jóváhagyása szükséges, és ebben az esetben is el kell fogadni az életkorhoz tartozó adatvédelmi tájékoztatót.

A kétlépcsős regisztrációs folyamat során első lépésként az alábbi adatokat kérjük:

1. A felhasználó megadhatja a keresztnévét. Ez a mező lehet becenév is, csak a regisztrációhoz szükséges.
2. A felhasználó kötelezően megadja az e-mail-címét, melyet felhasználónévként használunk a továbbiakban, így annak rendszerszinten egyedinek kell lennie.
3. A felhasználó kötelezően beállítja jelszavát.

A regisztráció első körének véglegesítése előtt az adatkezelésre vonatkozó tájékoztató elfogadása is szükséges.

Regisztráció

Keresztnév

Email cím

Jelszó

Jelszó megerősítése

Elmúltam 16 éves Igen Nem

Az adatvédelmi tájékoztatót elolvastam és elfogadom

Regisztráció

A kötelező adatok megadása után a „Regisztráció” gombra kattintva véglegesíthető a regisztráció. Sikeres regisztráció esetén a bejelentkező a megadott e-mail-címre validációs (egyszerhasználatos) linkkel ellátott e-mailt kap. A regisztrációs folyamat a validációs link megnyitásával és az abban szereplő linkre kattintással zárul le véglegesen, de a rendszer használata validációs link nélkül is biztosított.

A felhasználó a bejelentkezés után a „Profilom” menüpontban – felhasználónevére kattintva – a regisztrációs folyamat 2. körét végezheti el. A profiladatok megadása nélkül POM-kérdőívek, -kérdéssorok kitöltése és annak kiértékelése nem végezhető el.

Profilom

Név Csalónév

E-mail cím Csalónév

Telefon Munkahely

Város Ország

Születési dátum

Profilom mentése

Hiba üzenet

Az adatok megadása nem megfelelő. Kérjük, ellenőrizze az adatokat és próbálja újra megadni.

Hiba üzenet

© 2017 POM. Minden jog fenntartva. A POM a Nemzeti Fejlesztési Program keretében valósul meg. A POM a Nemzeti Fejlesztési Program keretében valósul meg. A POM a Nemzeti Fejlesztési Program keretében valósul meg.

OKTATÁSI HÍVATAL

A folyamat során a felületen az alábbi adatok megadása szükséges:

1. A felhasználó kötelezően megadja – eredeti nevét megváltoztathatja – a keresztnévét. A rendszer ezen a néven fogja szólítani a felhasználót, ez jelenik meg a neki küldött e-mail-ekben, rendszerüzenetekben.
2. A felhasználó kötelezően megadja nemét, melynek értéke listából választható. Kötelezően szükséges az egyénre szabott értékelés/visszajelzés elkészítéséhez.
3. A felhasználó kötelezően megadja születési évét. Kötelezően szükséges az egyéni profil, illetve a standard adatok számításához.
4. A felhasználó kötelezően megadja lakóhelyének típusát, melynek értéke listából választható. Kötelezően szükséges az egyéni profil, illetve a standard adatok számításához.
5. A felhasználó kötelezően megadja lakóhelyének régióját, melynek értéke listából választható. Kötelezően szükséges az egyéni profil, illetve a standard adatok számításához.
6. A felhasználó kötelezően megadja iskolájának típusát, melynek értéke listából választható. Kötelezően szükséges az egyéni profil, illetve a standard adatok számításához.
7. A felhasználó kötelezően megadja évfolyamát, melynek értéke listából választható. Kötelezően szükséges az egyéni profil, illetve a standard adatok számításához.
8. A felhasználó kötelezően megadja lakóhelyének megyéjét, melynek értéke listából választható. Kötelezően szükséges az egyéni profil, illetve a standard adatok számításához.

A kötelező adatok megadása után a „Profiladatok mentése” gombra kattintva véglegesíthető a regisztráció 2. köre. Sikeres regisztráció esetén a rendszer visszajelző üzenetet küld a sikeres regisztrációról.

A profiladatok közül az alábbiak módosítása lehetséges:

1. lakóhelyének típusa,
2. lakóhelyének régiója,
3. iskolájának típusa,
4. évfolyama,
5. lakóhelyének megyéje.
6. A felhasználó módosíthatja a keresztnévét.
7. A felhasználó módosíthatja jelszavát a jelszószabály alapján.

A rendszerben regisztrált felhasználók kérhetik felhasználói fiókjuk törlését. „Köznevelési diák” felhasználó esetén ez esetben törlődik a felhasználó hozzáférése a rendszerhez, de a rendszerben végzett minden tevékenység, adat megmarad. A megmaradó adatok a továbbiakban anonimizáltak, csak statisztikai célokból elérhetők, azok sem személyhez, sem felhasználói fiókhoz nem köthetők.

PÁLYÁK – bővített funkciók

A **Pályák menüpont** regisztráció nélkül is elérhető funkcióin túl regisztrációval történő használat esetén kiegészül azzal, hogy a felhasználó részére megjelenítésre kerülnek a „Képzések a környékemen”. ablakban azon képzőhelyek, amelyekben az adott pálya képzése történik. A területi megjelenítés

alapértelmezetten a felhasználó profiljában beállított lakóhelyének megyéje, amely a későbbiekben tetszőlegesen megváltoztatható lesz.

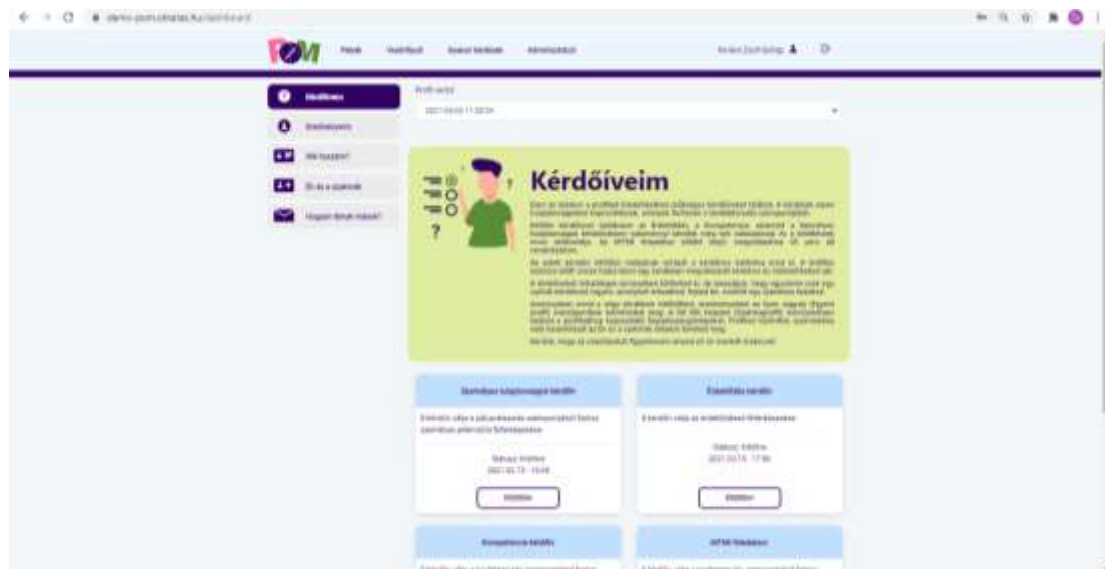
Ezen felül az oldalon bejelentkezett felhasználók esetén (amennyiben a bejelentkezett felhasználó kitöltötte mind a négy modul kérdés- és feladatsorát, így van komplex profilja) az az információ is megjelenik egy diagramm formájában, hogy az adott pálya fontos jellemzői és a kitöltő komplex profiljában megjelenő jellemzők értékei hogyan, milyen arányban viszonyulnak egymáshoz (azaz mennyire „illik rá” az adott pálya).

KÉRDŐÍVEK – POM-MODULOK

A mérőeszköz fejlesztése során meghatároztuk azokat a fő területeket, melyek a *pályaorientáció* szempontjából szakmailag relevánsnak tekinthetők. Ezeket a területeket a mérőeszköz különálló *moduljaiban* helyeztük el. Ezek:

- ÉRDEKLŐDÉS
- KOMPETENCIA
- SZEMÉLYES TULAJDONSÁGOK
- MTMI

A regisztráció után a kitöltő az egyes modulokban saját életkorához illeszkedő kérdőívekkel, feladatsorokkal találkozik. Külön változat készült **általános iskolások** (7–8. évfolyam), illetve **középiskolások** (10–12. évfolyam és idősebbek) számára.

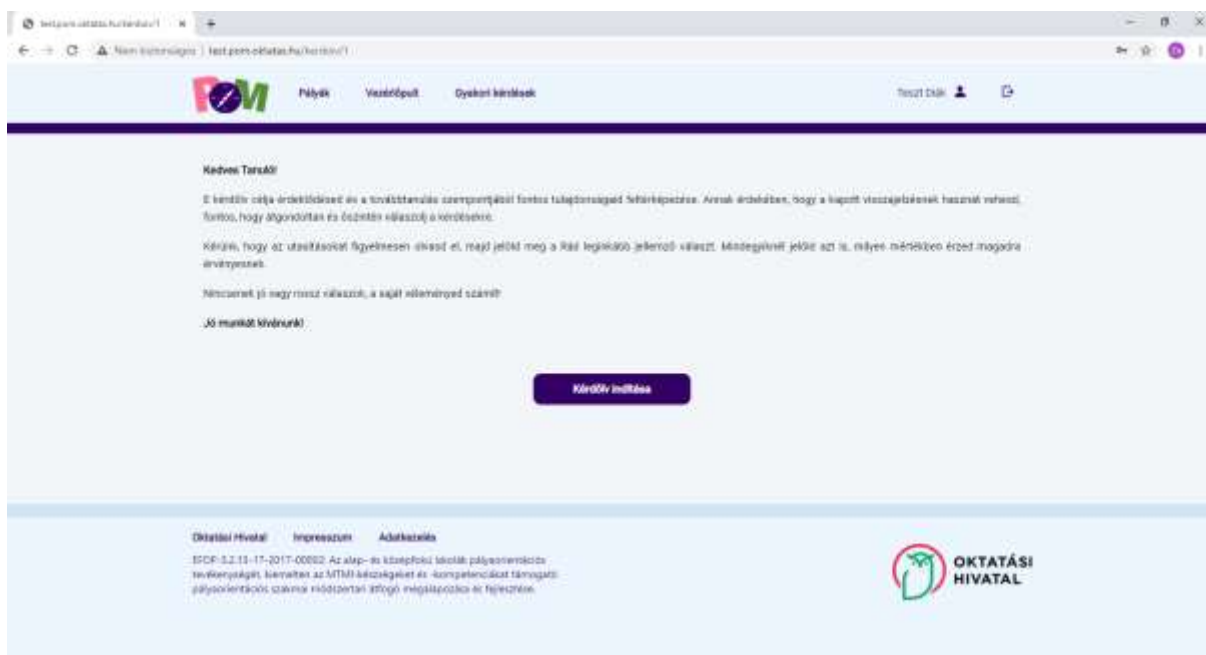

A négy modul kérdőíveinek kitöltési sorrendje tetszőleges. A kitöltés abbahagyható, a jelenlegi állapotot elmenti a rendszer, és szükség esetén később, az adat-elévülési időn belül (1 év) folytatható. Ez alól kivétel az MTMI-modul. Amennyiben van megkezdett kérdőív, a rendszer jelzi, hogy az adott modul kitöltés alatt áll.

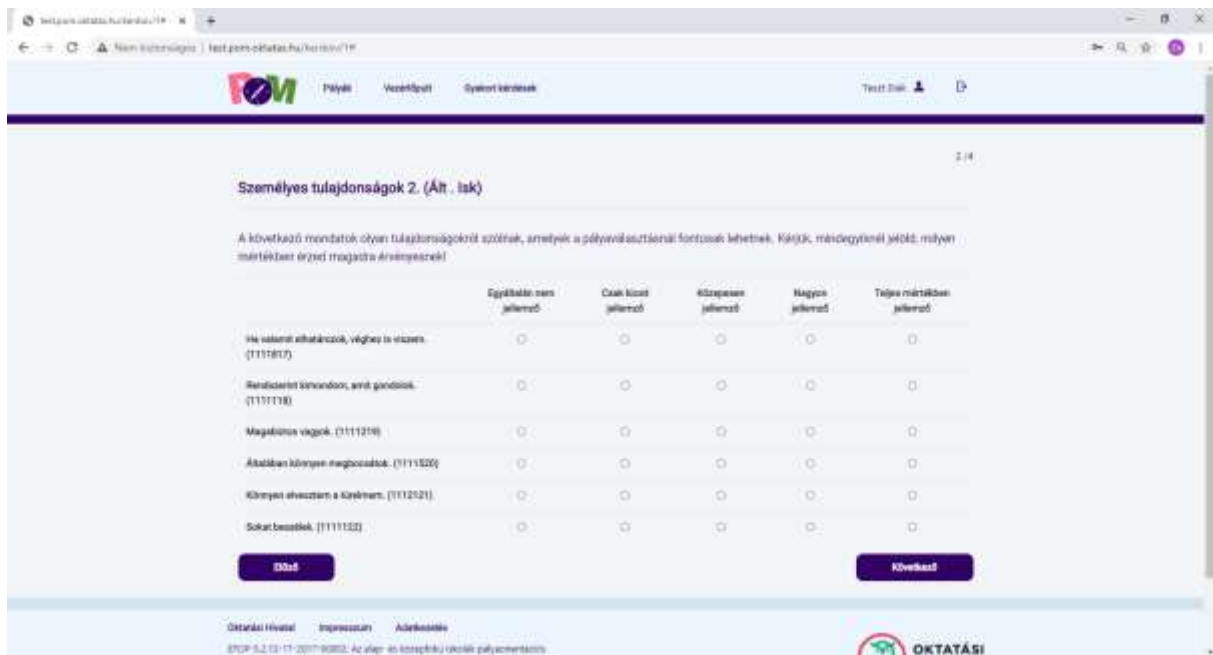
Érdeklődés-, kompetencia-, személyes tulajdonságok kérdőívek esetében:

A szoftver a kiválasztott modul paneljén lévő „Kitöltés” gombra kattintva a kitöltő (regisztrációkor megadott, a születési évéből számított) életkorának megfelelő kérdőívet tölti be. A kitöltés megkezdése előtt a felhasználó az adott modulról kap egy rövid áttekintést, majd a „Kitöltés” gombra kattintva elindítható a kérdések megválaszolása.

Az érdeklődés-, a kompetencia- és a személyes tulajdonságok modulban nincsenek „jó” vagy „rossz” válaszok: a kitöltő saját véleménye számít.

A kitöltés során egyszerre csak egy kérdést/kérdéscsoportot lát a felhasználó. A felület megjelenít minden olyan technikai és egyéb információt, amely szükséges a kérdés megválaszolásához. A visszajelzéshez (egyéni profil) valamennyi kérdés megválaszolása szükséges. A kitöltésre tetszőleges idő áll rendelkezésre.

Valamennyi kérdésre szükséges válaszolni, erre figyelmeztet a rendszer. Minden kérdésnél van lehetőség visszalépni az előző kérdésre. Visszalépés esetén az adott kérdésre adott választ megmutatja a felület, amely szükség esetén módosítható is. Lezárás után az adott kérdőívmodul már nem szerkeszthető.

Az eszköz lehetőséget biztosít arra, hogy több alkalommal is kitölthetők a kérdés- és feladatsorok.

Az MTMI-modul feladatsora

Az MTMI-területek mérése több tekintetben eltér az érdeklődés, a kompetencia és a személyes tulajdonságok mérésének módjától. Nem önértékelésen alapuló kérdéseket, hanem megoldandó feladatokat tartalmaz, amelyek esetében vannak objektíven eldönthető, jó vagy hibás válaszok.

Az MTMI-feladatok is illeszkednek a kitöltő életkorához. A kitöltés megkezdése előtt a felhasználó kap egy rövid áttekintést, majd a „Kitöltés” gombra kattintva elindítható a feladatok megoldása.

A kitöltés során véletlenszerűen összeállított, valamennyi MTMI-területet és -kompetenciát magában foglaló, 30 feladatot tartalmazó feladatsort kap a felhasználó, melynek megoldására 45 perc áll rendelkezésre. Az MTMI-feladatsorban minden kérdésre egyetlen helyes válasz létezik, ezt kell megadni.

Egyszerre egy kérdést/kérdéscsoportot lát a felhasználó. A kérdések tartalmaznak minden olyan technikai és egyéb információt, amelyek szükségesek a kérdés megválaszolásához. A megoldáshoz számológép használható.

Minden kérdésnél van lehetőség visszalépni az előző kérdés(ek)re. Visszalépés esetén az adott feladatra beírt megoldást megmutatja a felület, amely szükség esetén módosítható. Lezárás után az adott modul már nem szerkeszthető. Amennyiben az összes feladat megoldása előtt a feladatlap megoldására biztosított 45 perc letelik, a rendszer lezárja a feladatlapot.

Az MTMI-feladatsor sajátossága, hogy a rendszerben lehetőség van ún. gyakorló feladatlapok generálására és kitöltésére akár egy kiválasztott MTMI-terület vonatkozásában is. Ebben a felhasználó a kiválasztott MTMI-területhez tartozó, gyakorlásra alkalmas MTMI-feladatokat kap, melyek megoldásának eredményességét a rendszer visszajelzi számára. (A feladatok feltöltése folyamatban van.)

TOVÁBBI REGISZTRÁCIÓHOZ KÖTÖTT FUNKCIÓK

- Eredményeim
- Ilik hozzám?
- Én és a szakmák
- Hogyan látnak mások?

Ezeknek a funkcióknak részletes ismertetése a kézikönyv későbbi fejezeteiben történik meg.

2. A POM MODULOK FELÉPÍTÉSE – kérdőívek, kérdés- és feladattípusok

Az eszközfejlesztés során hasonló felépítésű *kérdőíveket* hoztunk létre. A kitöltőnek (az *objektív* MTMI-feladatsor kivételével) *önértékelés* útján, ún. Likert-skálán kell kiválasztania a rá leginkább jellemzőnek tartott *válaszlehetőséget* (opciót). A válaszokat a program meghatározott *kódutasítások* szerint összegzi (ezek a nyerspontok), majd ezeket – a kitöltő nem, életkor és településtípus szerinti besorolása alapján – standard pontokká konvertálja. A grafikusan is megjelenített *egyéni profilban* (eredményeim) leolvashatók a kitöltő adott területre vonatkozó standardizált értékei és azok statisztikai csoporthoz viszonyított eltérései, amelyek arról nyújtanak információt, hogy a mért terület a kitöltő *standard populációjához* képest milyen erősségű.

Az alábbiakban összesítve, majd modulonként mutatjuk be a két korcsoport kérdőíveit

MODULOK	7–8. évfolyam	10–12. évfolyam
Érdeklődés	Érdeklődés-típusok kérdőív A J. L. Holland-féle érdeklődés- és személyiségtipológia alapján (48 kérdés)	Érdeklődés-típusok kérdőív A J. L. Holland-féle érdeklődés- és személyiségtipológia alapján (57 kérdés)
	-	Érdeklődési területek kérdőív Differenciált érdeklődési területek felmérése (65 kérdés)
	Tantárgyi érdeklődés	Tantárgyi érdeklődés
Kompetencia	Kompetenciák önértékelése kérdőív	Kompetenciák önértékelése kérdőív

	Tevékenységekben való jártasság (15 kompetencia szerint)	Tevékenységekben való jártasság (16 kompetencia szerint)
	Tantárgyi eredményesség	Tantárgyi eredményesség
Személyes tulajdonságok	Személyes tulajdonságok kérdőív Önjellemző állítások (24)	Személyes tulajdonságok kérdőív Önjellemző állítások (40)
MTMI	MTMI-kompetenciák feladatsor 30 objektív feladat – MTMI-területenként 6–6 kérdés	MTMI-kompetenciák feladatsor 30 objektív feladat – MTMI-területenként 6–6 kérdés

Az ÉRDEKLŐDÉS-modul kérdőívei

ÉRDEKLŐDÉSTÍPUSOK-kérdőív

A kérdőív a nemzetközi gyakorlatban is elterjedt, J. L. Holland nevéhez fűződő modellre¹ épülő hat érdeklődéstípus-dimenzió mentén méri fel a kitöltő érdeklődésmintázatát (a típusok megnevezését és leírását lásd a *Függelékben*). A kitöltőnek önjellemző állításokra kell válaszolnia (az általános iskolásoknak 48, a középiskolásoknak 57 kérdésre).

Az adható válaszok és jelentésük:

Egyáltalán nem jellemző rám
Kevésbé jellemző rám
Közepes mértékben jellemző rám
Eléggé jellemző rám
Teljesen jellemző rám

A kitöltésnek nincs meghatározott időkerete.

A TANTÁRGYI ÉRDEKLŐDÉS kérdőíve:

A kitöltőnek meg kell adnia, milyen mértékben érdeklik az egyes tantárgyak.

Az adható válaszok és jelentésük:

Egyáltalán nem érdekel (nem tanulnám tovább).
Közepesenél kisebb mértékben érdekel.
Közepes mértékben érdekel.
Eléggé érdekel (szívesen tanulnék ilyet a későbbiekben).
Teljes mértékben érdekel (nagyon szívesen tanulnám a későbbiekben).
Nincs ilyen tantárgyam.

A kitöltésnek nincs meghatározott időkerete.

¹ Lásd pl. http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Tanulk_s_tanulcsoportok_megismerse_-_kiemelt_figyelmet_ignyl_tanulk/a_plyavlasztsi_folyamat_sszetevi.html

Az ÉRDEKLŐDÉSI TERÜLETEK kérdőíve (csak középiskolások számára)

A kérdőív 20 érdeklődési területre vonatkozóan méri fel a vizsgált személy érdeklődésprofilját (a területeket lásd a *Függelékben*). A kitöltőnek 65 tevékenységet kell osztályoznia aszerint, hogyan viszonyul a kérdésekhez.

Adható válaszok és jelentésük:

Nem tetszik.
Közömbös.
Tetszik.

A kitöltésnek nincs meghatározott időkerete.

A KOMPETENCIA-modul kérdőívei

A „KOMPETENCIÁK ÖNÉRTÉKELÉSE”-kérdőív

A kérdőív 15 (középiskolásoknál: 16) kompetenciaterületen méri a kitöltő saját magáról alkotott véleményét (felsorolását és jelentését lásd a *Függelékben*, illetve a kompetenciaprofillban). A kitöltőnek önjellemző állításokra kell válaszolnia.

Értékelési szempont: milyen mértékben tartja magát ügyesnek az adott tevékenységben. Az adható válaszok és jelentésük:

Kevésbé jó vagyok benne.
Inkább jó vagyok benne.
Nagyon jó vagyok benne.

A kitöltésnek nincs meghatározott időkerete.

TANTÁRGYI EREDMÉNYESSÉG

A kitöltőnek meg kell adnia, általában milyen eredményei (osztályzatai) vannak/voltak az egyes tantárgyakban.

A kitöltésnek nincs meghatározott időkerete.

A „SZEMÉLYES TULAJDONSÁGOK” modul kérdőívei

A SZEMÉLYES TULAJDONSÁGOK kérdőíve

A mért területek (felsorolását lásd a *Függelékben*, illetve a profillapon) a továbbtanulási döntések szempontjából fontos személyes tulajdonságok. A kitöltőnek e tulajdonságokkal kapcsolatos önjellemző állításokra kell válaszolnia (az általános iskolásoknak 24, a középiskolásoknak 40 kérdésre). A felmért jellemzők felsorolása és jelentése a profillapon olvasható.

Az adható válaszok és jelentésük:

- Egyáltalán nem jellemző.
- Csak kicsit jellemző.
- Közepesen jellemző.
- Nagyon jellemző.
- Teljes mértékben jellemző.

A kitöltésnek nincs meghatározott időkerete.

Az MTMI-modul feladatsora

A mérés szemléleti jellemzői

A mérőeszköz a résztvevők olyan tulajdonságait vizsgálja, amelyek fontosak a továbbtanulás, kiemelten az MTMI-területekkel kapcsolatos pályák választása szempontjából. Ilyenek a térbeli és időbeli tájékozódás, a műszaki, a matematikai, illetve a számolási képességek, valamint a problémamegoldó gondolkodás. Az ezen jellemzők feltérképezésére szolgáló online feladatok nem az iskolában megszerezhető ismeretek szintjét vizsgálják, hanem sokkal inkább azok mindennapi életben történő felhasználásának képességére vonatkoznak. Ezért a feladatok megoldása, a kérdések megválaszolása nem igényel elmélyült szaktárgyi tudást, sőt a megoldáshoz esetleg szükséges szaktárgyi ismereteket (pl. adatokat) a feladatok szövege tartalmazza.

A vizsgálat tematikai területei

A projekt célkitűzésének megfelelően az MTMI-mérésben szereplő kérdések és feladatok a következő öt tématerületre vonatkoznak:

- műszaki, technikai terület;
- informatika;
- matematika;
- élettelen természet;
- élő természet.

A vizsgált kompetenciák

A fentebb felsorolt mindegyik területen belül az alábbi hat kompetencia mérésére vonatkozó feladatok jelennek meg:

- térbeli tájékozódás, térlátás képessége;
- számolási készség;
- a matematikai gondolkodás képessége;
- problémamegoldó képesség;
- műszaki érzék;
- időérzék.

A területek és kompetenciák részletes leírását a *Függelék* tartalmazza.

A feladatsorok

A feladatok feladatsorokba rendeződnek. Minden feladatsor az öt területen belül hat-hat kompetencia értékelésére szolgál, azaz harminc feladatot tartalmaz. A feladatok megoldása nem időigényes, feladatonként átlagosan egy perc. Egy teljes, 30 feladtból álló feladatlap kitöltése nagyjából fél órát vett igénybe az eddigi mérési visszajelzések alapján, a megoldáshoz rendelkezésre álló idő pedig 45 perc.

		MTMI-területek				
		Informatika	Matematika	Műszaki, technikai	Élő természet	Élettelen természet
K o m p e t e n c i á k	Térbeli tájékozódás, térlátás				■	
	Számolási készség					
	A matematikai gondolkodás képessége					
	Probléma-megoldó képesség	●				
	Műszaki érzék					
	Időérzék					

A feladatsor alapját ábrázoló mátrix

A táblázat cellái egy-egy feladatot jelentenek, összesen 30 darabot. A körrel ● jelölt feladat például az informatikai területen belül egy problémamegoldó képességet vizsgáló feladat, míg a négyzettel ■ jelölt feladat az élő természet területen belül egy olyan feladat, amely a térbeli tájékozódást, térlátást vizsgálja.

A feladatok és megoldásuk

A rendszerben zárt végű, egy ítemes (válaszelemes) feladatok találhatóak, minden feladatnak egy meghatározott megoldása van, amit a kitöltők a feladat működési típusától függően kiválasztanak vagy létrehozhatnak. A feladatok megoldása a kérdőív lezárásáig módosítható.

Szövegalkotást igénylő, nyílt végű feladatokat a rendszer nem tartalmaz, mivel ezeket – a helyes válaszok sokfélesége miatt – a szoftver nem képes megfelelően értékelni.

A feladatmegoldás ideje és a feladatok megítélt nehézségi szintje diákonként eltérő lehet, ugyanakkor a tesztelési (bemérési) időszakokat követően a fejlesztők törekedtek arra, hogy a túl nehéznek vagy túl könnyűnek bizonyult feladatokat kiszűrjék a rendszerből. A szűrés után maradt feladatok nehézségi szintje a megoldottságukról készített statisztikák alapján közel esik egymáshoz. Ez azért fontos, mert minden feladattal egy pontot lehet szerezni, így a feladatsor nem tartalmazhat a többihez képest nagyon könnyű vagy nagyon nehéz feladatot.

- A feladatok között a leggyakoribb az egyszerű választás.
- A sorba rendezéses feladatoknál rövid, általában 3–5 tagú sorokat kell alkotni a megadott lehetőségekből, pontot csak a teljesen helyes sorrend ér.
- A „rövid válasz” típusú feladatoknál a diákoknak egy betűt, egy szót (betűsort) vagy egy számot kell beírniuk egy megadott mezőbe.

A feladatok megoldásához a tanulóknak nincs szükségük segédeszközökre, bizonyos feladatok azonban igényelhetik a számológép használatát. Bár a legtöbb eszköznek (asztali számítógép, tablet) van számológép-alkalmazása, mégis javasoljuk, hogy legyen a tanulóknál számológép – a mobiltelefonok is rendelkeznek ilyenekkel.

A mérőeszközben megjelenő feladatok típusai:

- A **klikk** típusú működésen alapuló feladatoknál az előre megadott válaszlehetőségek közül vagy egy képi terület megfelelő részére kattintással kell kiválasztani a megfelelőt.
- A **legördülő listáknál** a helyes választ két kattintással lehet megadni. Az elsővel a diákok megnyithatják a legördülő listát, ezzel láthatóvá válnak annak elemei. A második kattintással kiválaszthatják a listából a helyes megoldást.
- A **szövegmező** működés egy olyan kis ablakot jelent, amelybe a diákok egy betűt, egy szót (betűsort) vagy egy számot írhatnak be. Számolásos feladatok esetén gyakran előfordul ez a feladattípus.
- A **fogd és húzd** működés sokféle néven ismert. Szokták vonzó feladatnak – vagy angol nevén *drag&drop* feladatnak – is nevezni. Ennél a típusnál a diákoknak több megoldási lehetőség közül kell kiválasztaniuk egyet, és ezt a szöveget vagy képet a képernyő egy meghatározott területére helyezni. Ezzel a működéssel sorrendalkotó feladat is létrehozható, amennyiben több célterület van.

A feladatokban a megoldások a befejezés gomb megnyomásáig módosíthatók. A „klikk” és a „legördülő lista” feladatoknál elég egy másik megoldásra kattintani. A szövegmezőbe írt válasz módosítása törléssel és újraírással lehetséges. A „fogd és húzd” feladatok esetében a célterületre mozgatott elem kihúzható onnan, vagy egyszerűen rá lehet húzni egy másik elemet is, ami ekkor lecseréli a régebbi megoldást.

Az egyes képernyőkön szereplő nagy mennyiségű szöveg miatt a feladatok javasolt kitöltési módja, hogy a kérdéseket asztali számítógépen vagy laptopon válaszolja meg a kitöltő. A mobiltelefonon és

tableten való kitöltés – bizonyos eszközök esetén – nehézségekbe ütközhet.

Szemléltetés, illetve egyéb működések a feladatokban:

A feladatok többségéhez egy vagy több ábra tartozik. Ilyen szemléltetést a papíralapú feladatoknál is alkalmaznak, ezért ezekkel külön nem foglalkozunk.

Bizonyos feladatoknál **filmrészleteket** vagy **animációkat** kell értelmezni. Ezek olyan keretekben jelennek meg, amelyekben a betöltés és a lejátszás automatikus, a diákoknak nem kell indítani vagy megállítani a mozgóképes tartalmakat. A lassabb hálózatoknál a filmes feladatok kicsit lassabban töltődnek be, ezért előfordulhat, hogy a feladat megjelenésekor néhány másodpercig csak a keret látszik, és utána jelenik meg benne a film vagy az animáció.

A **3D objektumok** a filmekhez hasonló keretekben találhatók, azonban ezek interaktív elemek, ami annyit jelent, hogy a diákok az egér segítségével mozgatni, forgatni tudják az alakzatokat. A mozgatásuk nem a feladat megoldása, de szükséges lehet a helyes megoldás megtalálásához.

A feladatok egy része tartalmaz **fülelek** működést. Ez olyan egymásra helyezett képeket, filmeket vagy 3D alakzatokat jelent, amelyekből mindig az az egy látható, amelyik aktív. A diákok a fülekre kattintással válthatnak a tartalmak között. Ez a működés nem feladatmegoldási típus, csupán az információk megtalálását, értelmezését segíti.

3. VISSZAJELZÉSEK – EREDMÉNYEIM

EGYÉNI PROFIL

Egy-egy modul (felmért terület) **kitöltése után** létrejön a kitöltőre jellemző – adott területre vonatkozó – egyéni profil (**érdeklődésprofil, kompetenciaprofil, a személyes tulajdonság profilja, MTMI-profil**). Ezek is alkalmasak arra (akár külön-külön, akár együttesen), hogy a kitöltő profiljához illeszkedő képzéseket, pályákat keressünk, azonban a rendszer a felmért területeket együttesen is képes kezelni.

A **teljeskörű** (mind a négy modult tartalmazó) **kitöltés** eredményét **egyéni profilnak** nevezzük (eredményeim), melyből matematikai algoritmus segítségével egy ún. **komplex profil** állítható elő, amely a rendszer leterheltségétől függően eltérő idő alatt készül el.

A komplex profil megteremti annak lehetőségét, hogy a szoftver a komplex profilt összevetve a képzés- és pályaprofilok listájával, képzési és pályaaajánlásokat fogalmazzon meg a kitöltő számára. Az **ajánlási listába** azok a képzések kerülnek, amelyek **egyaránt illeszkednek a** valamennyi modul kitöltése alapján megrajzolt profilokhoz („Több szempontból is kapcsolódó pályák”). Amennyiben ilyen nem található, részleges illeszkedésről beszélünk. Az ajánlási lista elemei mellett az **illeszkedés jellege és mértéke is** lekérdezhető („Én és a szakmák”).

Amennyiben a regisztrált felhasználó mind a négy modult kitöltötte, egyéni profiljának a kiértékelését az „Eredményeim” menüpontban területenként megtekintheti.

Kérdőívem

Eredményeim

Illik hozzám?

Én és a szakmák

Hogyan látnak mások?

Profil verzió

2021-05-06 19:05:53

Eredményeim

A kitöltött kérdőívek eredményét ezen az oldalon tekintheted meg. A grafikonok segítségével a jellemzőidet egymáshoz illetve korosztályod átlagához viszonyítva is láthatod. Néhány fogalom mellett kérdőjel található: ezekre mutatva, előugró ablakban olvashatod az értelmezést segítő, kapcsolódó információkat.

Az utolsó kitöltés ekkor készült: 2021-05-10 08:57:01

Személyes tulajdonságok

Érdeklődés

Kompetenciák

MTMI

Kinyomtatom a profilt

Személyes tulajdonságok

A kérdőív a továbbtanulás, pályaválasztás szempontjából jelentős személyes tulajdonságokat mér. Piros kör jelzi, ha rád inkább a bal oldalon olvasható tulajdonságok jellemzők, zöld kör jelzi, ha inkább a skála jobb oldalán lévő tulajdonságok jellemzők. A kék szín azt jelenti, hogy bizonyos helyzetekben a skála egyik, más helyzetekben a skála másik oldalán olvasható tulajdonság jellemzi a viselkedésedet. Fontos, hogy a színek nem jelentenek értékelést: egyik sem "jobb" a másiknál!

Az alábbiakban elolvashatod, hogy az egyes tulajdonságok esetén melyik tartomány jellemző rád.

Megtfontolt, nyugodt	Általában nyugodtak, csendesek, megfontoltak. Képesek hosszabb időn keresztül hasonló tevékenységeket végezni. Nem kedvelik a gyors változásokat, inkább a komótos	Vérmérséklet	Általában kedvelik a gyorsaságot, a pörgős tevékenységeket. Mozgékonyak, élénkek, beszédeselek, rendszerint vidámak és optimisták. Szívesebben vállalkoznak	Élénk, pörgős
----------------------	--	--------------	---	---------------

A kitöltő egyéni profilját a felület grafikusán jeleníti meg. Valamennyi eredményjelző felületen olvasható, hogy az adott modul kérdőíve, kérdéssora:

- milyen területeket mért fel;
- mi a felmért területek jelentése;
- a kitöltő ezeken a területeken milyen jellemzőkkel, eredménnyel rendelkezik.

Az eredmények önálló értelmezését a visszajelző felületen magyarázóablakok is segítik.

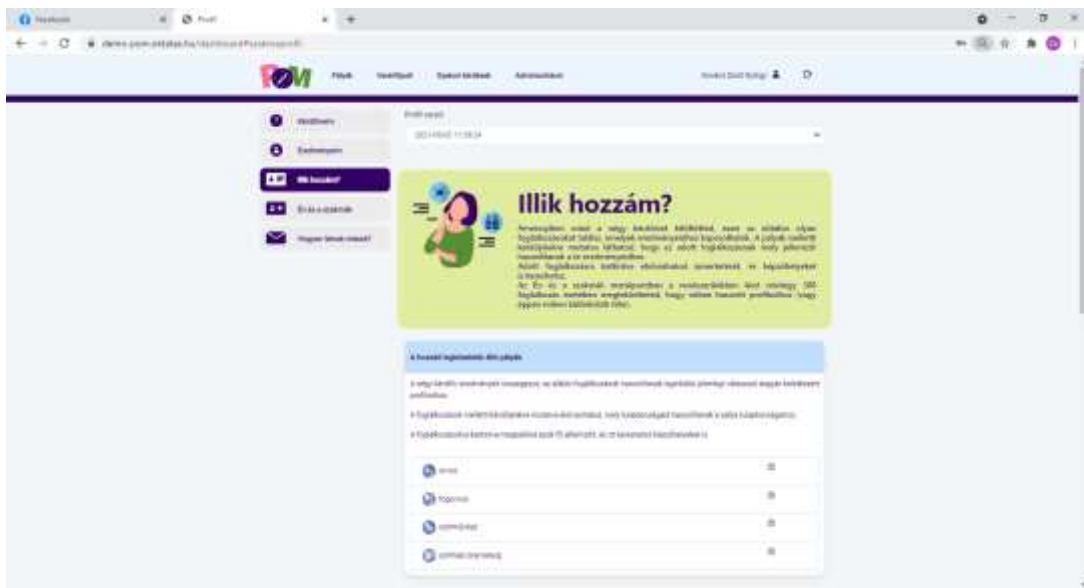
A visszajelzés igény szerint nyomtatható, és így – PDF formátumban nyomtatva – megosztható.

A regisztrált felhasználó dönthet úgy, hogy a kérdőíveket ismételten ki kívánja tölteni. Amennyiben a felhasználó a komplex profil keletkezése után bármely modult újratekint és lezár, ezáltal új egyéni, illetve új komplex profil jön létre. A korábban kitöltött profileredmények között a képernyő tetején lévő legördülővel lehet választani, azokat visszamenőlegesen is megtekintheti. A szoftver az utolsó 10 profileredményt tárolja.

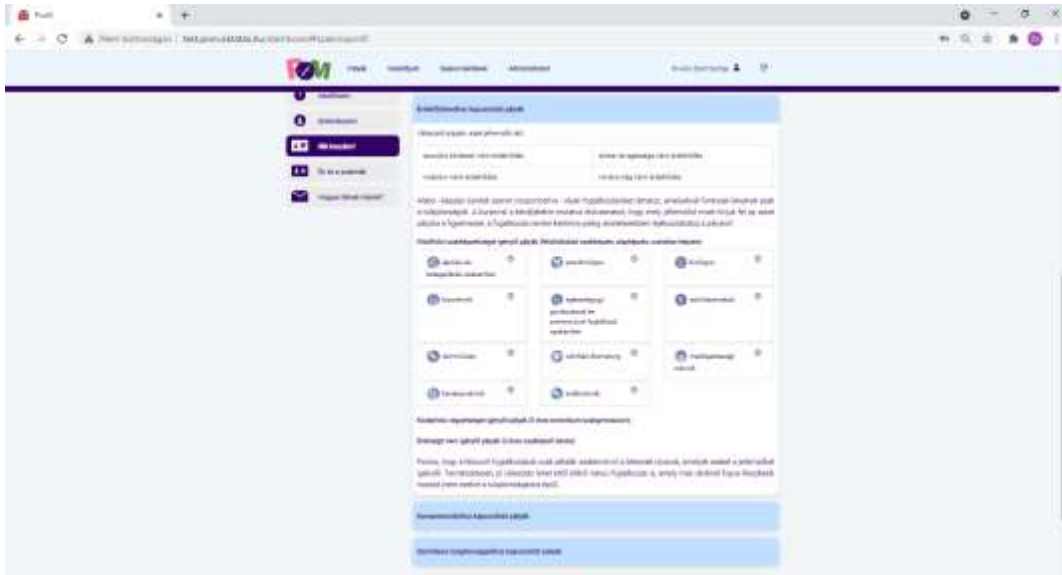
ILLIK HOZZÁM?

A program – valamennyi modul kitöltöttsége esetén, a komplex profil alapján – pályaaajánlásokat illeszt a komplex profilhoz. Az ajánlási lista két részre osztható:

1. A képernyő felső részén találhatóak azok a javaslatok, melyek az illesztési algoritmus alapján a kitöltő komplex profilját figyelembe véve a leginkább jellemzőek rá, azaz több szempontból kapcsolódó pályák.

2. A második, „alsó” részben a rendszer felsorolja azon további pályákat, melyek jellemzői (pályaprofil) az illesztési algoritmus szerint a komplex profil egyes összetevőit (kompetencia, érdeklődés és személyes tulajdonság) külön-külön figyelembe véve a legközelebb állnak a kitöltőhöz. (Ezek az egyes gombokra kattintva jeleníthetők meg.) A területenkénti ajánlásokban kiemelődnek a kitöltő válaszai alapján a főbb jellemzők, majd az ezek alapján ajánlott foglalkozások képzési szintek szerint csoportosítva jelennek meg (érettségit nem igénylő pályák, középfokú végzettséget igénylő pályák, felsőfokú szakképzettséget igénylő pályák).

Az ajánlási listában a felsorolt ajánlott pályák linkesített (a szövegre kattintva a felület a pályaleírásra navigálja a kitöltőt) neve mellett szerepel az is (a kérdőjelre kattintva), hogy azt a kitöltő mely tulajdonsága miatt válogatta be a rendszer a listába.

A pálya nevére mint linke kattintva megjelenik a képzés információs oldala, ahol a kitöltő:

- elolvashatja a rövid szöveges ismertetőt („Pályaprofil”);
- a „Képzések a környékemen” részben pedig megjelenik a lakhely szerinti régió releváns iskolalistája;
- továbbá ezen az oldalon egy diagram formájában megjelenik az is, hogy az adott pálya fontos jellemzői és a kitöltő ezen jellemzői hogyan viszonyulnak egymáshoz (mennyire illik a kitöltőhöz az adott pálya).

A korábban kitöltött profileredmények alapján elkészült illesztések között a képernyő tetején lévő legördülővel lehet választani, azokat visszamenőlegesen is megtekinteni. A szoftver az utolsó 10 verziót tárolja.

„ÉN ÉS A SZAKMÁK”

A program – valamennyi modul kitöltöttsége esetén – lehetőséget biztosít arra, hogy a kitöltő saját komplex profilját grafikusán összehasonlíthassa bármelyik (a rendszerben levő) pálya (szakma, foglalkozás) profiljával, megtekinthesse az egyezéseket és az eltéréseket, új ötleteket kaphasson a továbbtanulásával, a lehetséges életpályájával kapcsolatban, esetlegesen ennek alapján új fejlődési-fejlesztési célokat tűzhessen ki.

Az utolsó kitöltés ekkor készült: 2021-05-05 08:37:26

A regisztrált, komplex profillal rendelkező kitöltő adatai automatikusan betöltődnek. A fehér legördülő menüben bármely pálya kiválasztása után a komplex profillal történő összevetés (diagrampár) az adott pálya vonatkozásában betöltődik.

Az összehasonlító diagram bejelentkezett felhasználó esetén a kiválasztott pályaleírás oldalán (Pályák menü) is megjelenik, amennyiben a felhasználónak van már legalább egy érvényes komplex profilja.

HOGYAN LÁTNAK MÁSOK? – társjellemezés

A POM lehetőséget ad arra, hogy a felhasználó általa választott személyeket megkérjen, hogy rá (a meghívó személyére) vonatkozóan válaszoljanak olyan kérdésekre, amelyek segítik önismeretének alakítását.

Egy felhasználó legfeljebb tíz meghívót küldhet ki. A meghívott személynek lehetősége nyílik arra, hogy a meghívó személyről egy – az önismereti kérdőívek tartalmához hasonló, de kevesebb kérdést tartalmazó – kérdőívet töltsön ki. A felhasználó az általa meghívottakat, a visszajelzések állapotát a

„Hogyan látnak mások?” oldalon tudja nyomon követni. Ezen a felületen van lehetőség a kitöltők felkérésére is.

Kérdőívem

Eredményeim

Illik hozzám?

Én és a szakmák

Hogyan látnak mások?

Profil verzió

2021-05-06 19:05:53

Hogyan látnak mások?

Ezen az oldalon lehetőség van arra, hogy meghívod ismerőseidet, akiknek véleménye fontos számodra. Ők kitölthetnek rólad egy rövid kérdőívet, melynek eredménye segíthet önmagad megismerésében. A kérdőív azokra a területekre irányul, amelyeket te is kitöltöttél magadról, így saját eredményeidet összevetheted azzal, hogy ismerőseid hogyan vélekednek rólad. Olyanokat kérj meg, akikről úgy gondolsz, hogy jól ismernek, s az általuk adott visszajelzések fontosak lehetnek számodra! A tőlük kapott jellemzéseket is ezen az oldalon tekintheted meg, miután a meghívott személy kitöltötte a kérdőívet. Legfeljebb 10 fő számára küldhetsz meghívót.

Felkérés küldéséhez kattints az "Új szereplőt szeretnék meghívni" gombra. A küldés után alább láthatod meghívóidat és azok állapotát. Egy meghívó 30 napig érvényes, ezalatt lehet az ismerősödnél köthetnie rólad a kérdőívet. A "Megtekintés" gombra kattintva láthatod a kapott jellemzést. Amennyiben a meghívóra nem érkezik válasz (vagy meggondoltad magad), a "Törés" gombbal eltávolíthatod, s helyette új meghívót küldhetsz. Ennyi meghívót küldhetsz még: 10 db

Név	Email	Meghívás időpontja	Állapot	Művelet
-----	-------	--------------------	---------	---------

Új szereplőt szeretnék meghívni

Meghíváskor a felkérőnek meg kell adni a meghívandó személy e-mail-címét. Lehetősége van a meghívandó fél keresztnévének/nevének megadására és rövid személyes üzenet beszúrására is a rendszer által küldött elektronikus sablonlevélhez.

A rendszer a „Meghívás” gombra kattintással automatikus e-mailt küld a meghívandó félnek. A kiküldött levél tartalmaz egy egyedi linket, melyen a meghívott személy kitöltheti a meghívó félre vonatkozó kérdőívet. A kitöltéshez nincs szükség regisztrációra.

FÜGGELÉK

I. Az egyéni profilok elemei, értelmezést segítő háttérinformációk

ÉRDEKLŐDÉSMODUL

Érdeklődési típusok kérdőíve

Típuskálák:

1. Tárgyas / Realista (R)

A realiztikus típus gyakorlatias, két lábbal áll a földön. Kedveli a szerszámokkal, gépekkel való munkát, és szeret a szabadban dolgozni. Szívesebben foglalkozik tárgyakkal, mint emberekkel vagy elméletekkel. Szeret saját kezűleg létrehozni vagy megjavítani tárgyakat. Általában jó mozgáskoordinációval rendelkezik, legtöbbször fizikailag erős és tettere kész.

Példák jellemző foglalkozásokra: mérnök, gépkezelő, kertész, kőműves, állatgondozó.

2. Kutató / Elemző (I)

Az elemző-kutató, intellektuális típusba tartozók kíváncsiak, érdeklődnek a világ dolgai iránt. Fontos számukra, hogy megértsék, átlássák az őket körülvevő világot. Erősségük a logikus gondolkodás; jó a problémamegoldó képességük. Érdeklő őket a tudomány, a kutatás. Szeretnek olvasni, utánanézni annak, ami foglalkoztatja őket. Kedvelik a fejtörőket, rejtvényeket, logikai játékokat. Önállóak, jobban szeretik, ha idejüket maguk osztják be. Jók az egyedüli munkavégzésben, nehezebb feladatoknak is ügyesen keresik meg a megoldását. Szívesen elmélkednek, ötletelnek. Néha új dolgokat találnak ki.

Példák jellemző foglalkozásokra: közgazdász, kémikus, gyógyszerész, nyelvész.

3. Alkotó / Művészi (A)

A művészi típusba tartozó emberek szeretik alkotásokon keresztül kifejezni önmagukat. Képzeletük színes, fantáziájuk gazdag. Gyakran vannak eredeti ötleteik, gondolataik. Szeretik a függetlenséget, önállóságot. Kevésbé érzik jól magukat, ha sok szabályhoz kell alkalmazkodniuk. Akkor érzik igazán jól magukat, ha alkotóképességüket használhatják. Érzelmek gyakran erőteljesek, fontos számukra az önkifejezés. Kedvelik a színházat, múzeumokat, művészeti fesztiválokat.

Példák jellemző foglalkozásokra: belsőépítész, divattervező, színész, koreográfus.

4. Szociális / Közösségi (S)

A szociális típusba tartozók szeretik más emberekkel együtt tölteni az idejüket. Jól tudnak a többiekkel együttműködni. Érzékenyek mások gondolataira, érzéseire. Kiemelkedően jók mások támogatásában, segítségében. Szeretnek beszélgetni. Jól tudnak kommunikálni, ügyesek saját és mások érzéseinek

megfogalmazásában. Könnyen eligazodnak az emberek között, gyorsan megtalálják a helyüket egy új osztályban, társaságban. Jó humoruk van, gyakran válnak egy társaság középpontjává. Könnyen magukra tudják terelni mások figyelmét.

Példák jellemző foglalkozásokra: gyógypedagógus, szociális munkás, óvónő, mentőtiszt.

5. Irányító / Vállalkozó (E)

A vállalkozó típusba tartozó emberek könnyen befolyásolják környezetüket, ügyesek mások meggyőzésében, saját véleményük, ötleteik elfogadtatásában. Határozottak, energikusak, gyakran tevékeny, pörgős emberek. Jól kommunikálnak, szívesen beszélnek mások előtt, kevésbé jönnek zavarba. Szívesen hoznak döntéseket még akkor is, ha ezzel néha kockázatot kell vállalniuk. Céltudatosak, jól érzik magukat kiemelt, vezetői pozícióban. Szeretnek és tudnak másokkal együtt dolgozni, gyorsan és jól alkalmazkodnak új helyzetekhez.

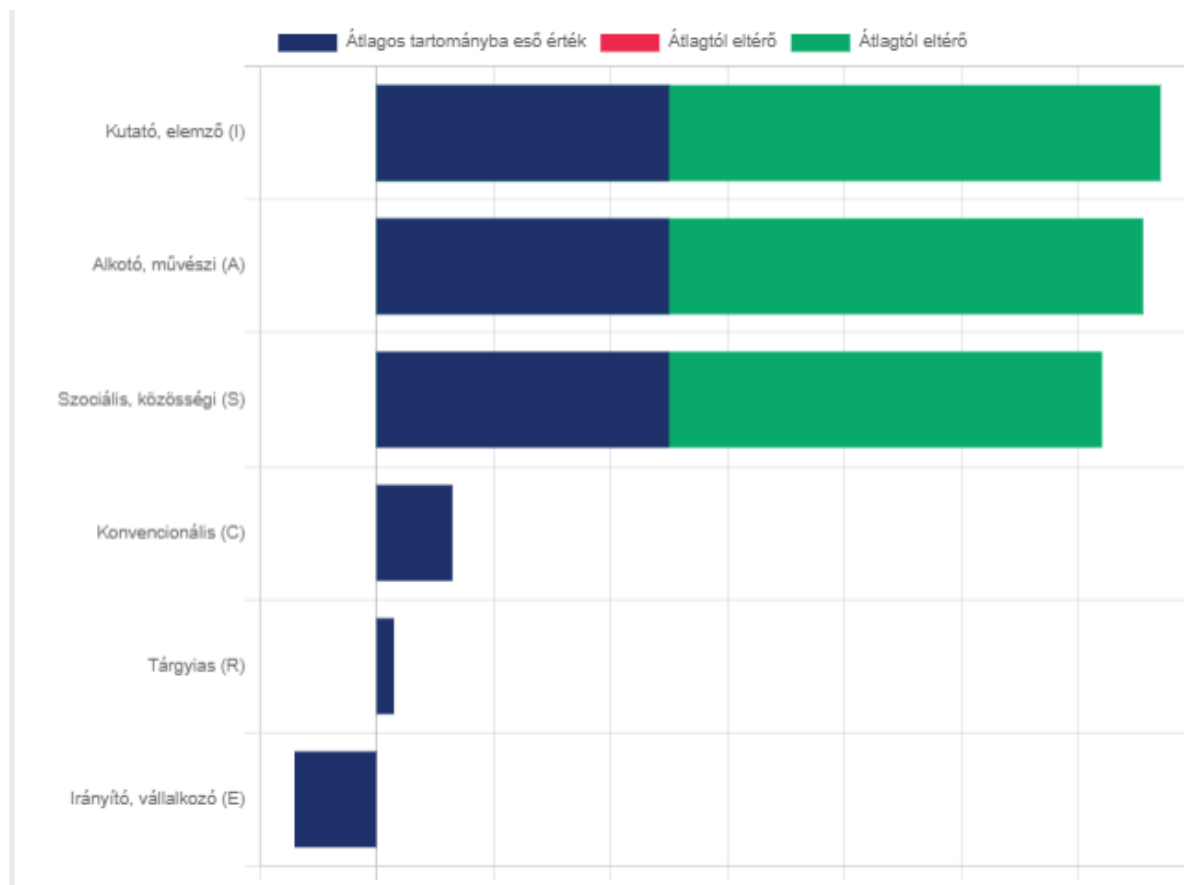
Példák jellemző foglalkozásokra: idegenvezető, marketinges, üzletkötő, biztosítási ügynök.

6. Konvencionális / Megvalósító (C)

A konvencionális típusba tartozó emberek rendszeretőek, kitartóak, pontosak. Ügyesen szervezik meg a teendőiket. Precízen végzik el az aprólékos feladatokat is. Könnyen tudnak alkalmazkodni szabályokhoz, de igénylik, hogy nekik is pontosan megmondják, mit várnak el tőlük. Jól be tudják osztani az idejüket. Jól szervezettek, megbízhatóak. A környezetükben lévő emberek szeretnek velük együtt dolgozni.

Példák jellemző foglalkozásokra: adminisztrátor, rendőr, jogász, pénzügyi ügyintéző.

Az érdeklődéstípus-profil

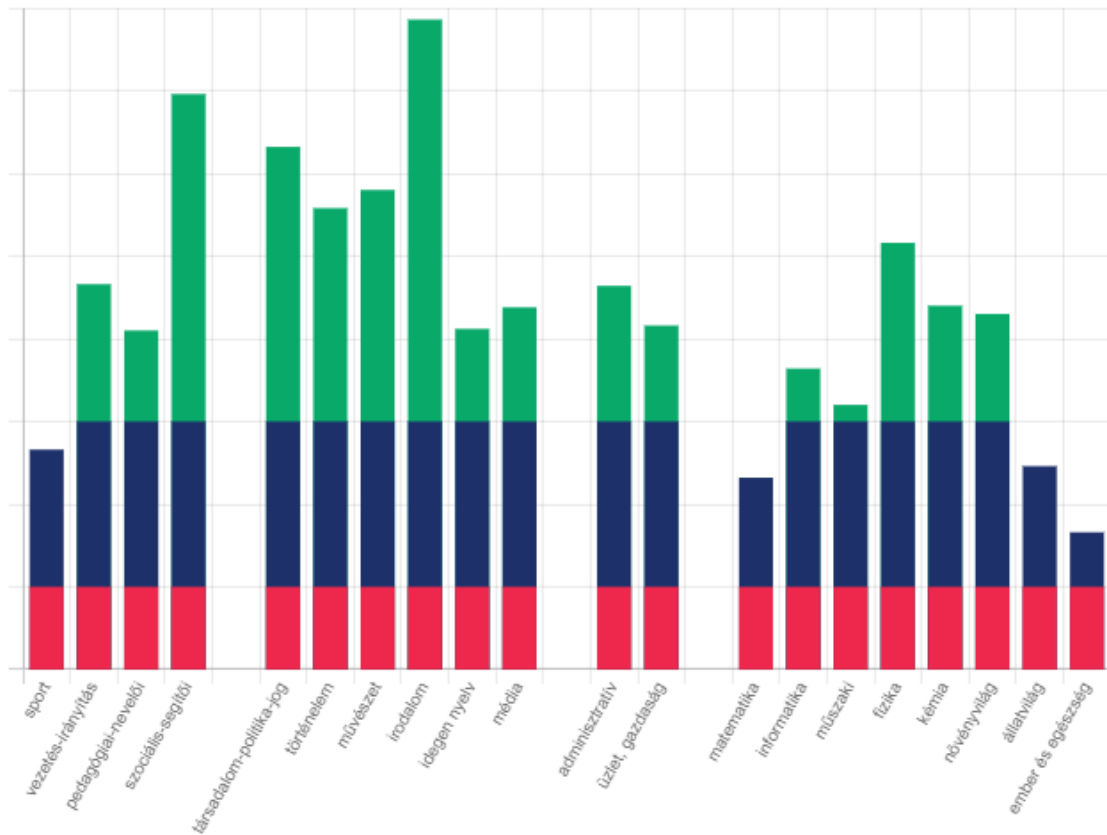

Érdeklődési területek kérdőíve (csak középiskolások esetében)

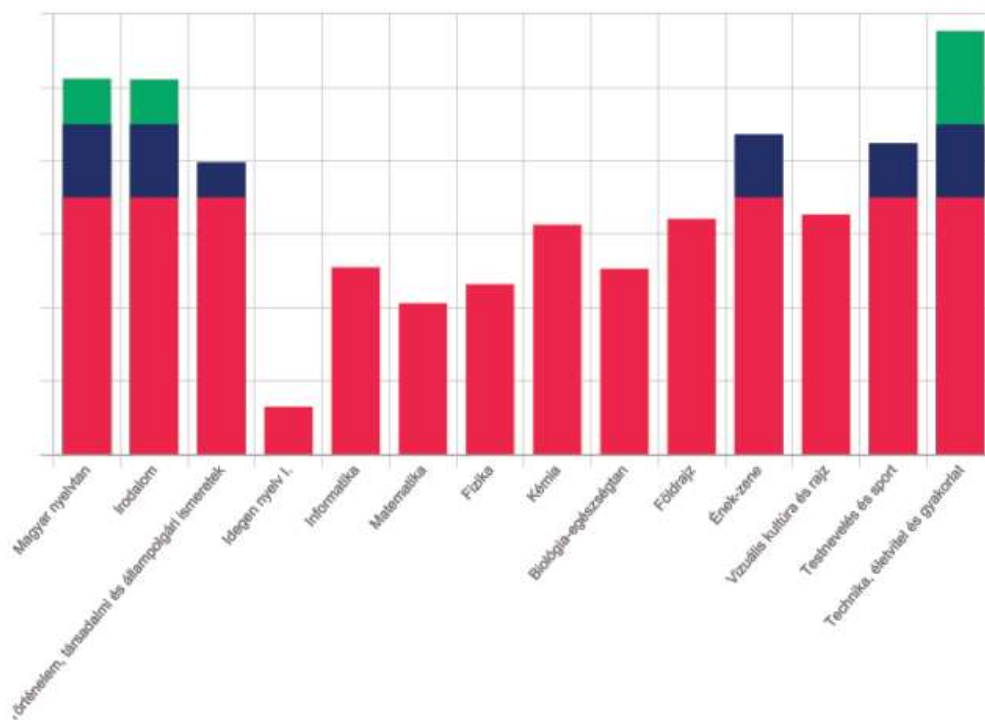
Skálák (érdeklődési területek):

1. sport
2. vezetés–irányítás
3. pedagógiai–nevelői
4. szociális–segítői
5. társadalom–politika–jog
6. történelem
7. művészet
8. irodalom
9. idegen nyelv
10. média
11. adminisztratív
12. üzlet, gazdaság
13. matematika
14. informatika
15. műszaki
16. fizika
17. kémia
18. növényvilág
19. állatvilág
20. ember és egészség

Az érdeklődési területek kérdőívének profilja:

A tantárgyi érdeklődés profilja

II. KOMPETENCIAMODUL

A kompetencia-önértékelés kérdőíve

Skálák (kompetenciák):

1. fizikai erőnlét

A jó fizikai erőnléttel rendelkező személyek hosszabb ideig képesek fizikai munkát végezni, nehéz tárgyakat emelni, mozgatni. Nehezen fáradnak el, kitartóan végzik ugyanazt a fizikai tevékenységet. Biciklivel vagy futva képesek hosszú távokat megtenni.

2. kezűgyesség

A jó kezűgyességgel rendelkező személyek ügyesen és gyorsan használják kezüket, ujjukat különböző feladatok elvégzésére. Ügyesen használják a kézi szerszámokat, könnyen össze tudnak illeszteni apró tárgyakat, alkatrészeket.

3. figyelem

A jól működő figyelemmel rendelkező emberek képesek a feladatokra hosszan és elmélyülten odafigyelni. Akkor is tudnak koncentrálni, ha környezetükben zavaró tényezők (pl. zaj) vannak jelen. Képesek egyszerre több dologra figyelni.

4. emlékezet

A jó emlékezettel rendelkező emberek könnyen megjegyzik és sokáig emlékeznek arra, amit egyszer tapasztaltak, hallottak vagy tanultak. Könnyen fel tudják idézni a tanultakat különböző helyzetekben is.

5. szövegértés

A jó szövegértési képességgel rendelkező személyek hosszabb szövegeket is (pl. játékszabály) gyorsan megértenek. Könnyen kiemelik, összefoglalják az olvasott szöveg lényegét, emiatt könnyebben megy nekik hosszabb szövegek megtanulása, vagy dolgozatok előtt nagyobb mennyiségű anyag megtanulása.

6. íráskészség

A jó íráskészséggel rendelkező személyek könnyen fejezik ki magukat írásban. Gondolataikat érthetően, választékosan és nyelvtanilag is helyes módon tudják megfogalmazni írásban.

7. számolási készség

A jó számolási készséggel rendelkező emberek könnyen kiszámolnak bármit fejben és írásban is. Ehhez nincs szükségük eszközökre, például számológépre. Nagy számokat is könnyen és ügyesen tudnak fejben összeadni, kivonni, szorozni, osztani. Nem okoz gondot számukra az sem, ha törtekkel kell számítási műveleteket végezni, vagy százalékszámítást kell végezniük. Ezeket a műveleteket nemcsak az iskolai feladatok megoldásában alkalmazzák ügyesen, hanem a mindennapi életben is.

8. matematikai, logikai gondolkodás

A jó matematikai és logikai gondolkodással rendelkező emberek szeretik a feladványokat, fejtörőket. Szöveges feladatok megoldása során gyorsan rájönnek a szabályokra és összefüggésekre. Hamar felismerik a szabályjátékok logikáját is.

9. térlátás

A jó térlátással rendelkező személyek képesek a síkban látott dolgokat térben elképzelni. El tudják képzelni, hogy egy adott térben valami hogy férne el (pl.: ruhák a bőröndben, könyvek egy fiókban). Könnyen olvasnak térképről, de térkép nélkül is jól tájékozódnak. Könnyen megértik a műszaki leírásokat, alaprajzokat.

10. műszaki érzék

A jó műszaki érzékkel rendelkező emberek könnyen megértik, miként működnek a különböző gépek, szerkezetek, elektronikai eszközök. Ha egy szerkezet meghibásodik, gyorsan rájönnek, mi lehet a gond, és rajtuk kisebb javítást is el tudnak végezni. Könnyen megértik a műszaki szövegeket, leírásokat is.

11. problémamegoldó gondolkodás

A jó problémamegoldó gondolkodással rendelkező emberek a számukra kevésbé ismerős helyzetekben is feltalálják magukat, és könnyen találnak megoldást olyan szituációkban is, amikor nem várt problémával találkoznak. Ha ismeretlen helyzetbe kerülnek, gyorsan felméri a terepet, és ügyesen kitalálják, mit kellene tenniük.

12. kreativitás

A kreatív embereknek sok egyedi ötletük van, és szeretnek úgy megoldani feladatokat, ahogy azt mások jellemzően nem vagy csak ritkán szokták. Ennek köszönhetően könnyen találnak ki egyedi vagy személyre szabott ajándékokat, programokat. Szeretnek létrehozni, alkotni, így maguk is szívesen készítenek egyedi ajándékokat vagy írnak verset.

13. kommunikációs készség

A jó kommunikációs készséggel rendelkező emberek könnyen fejezik ki gondolataikat, érzéseiket. Képesek hamar kapcsolatba kerülni másokkal és felkelteni, fenntartani figyelmüket. Általában nem riadnak meg a szerepléstől, mások előtt való megnyilvánulásuktól.

14. konfliktuskezelés

A jó konfliktuskezelési készséggel rendelkező emberek ügyesen kezelik a vitás helyzeteket, a veszekedéseket. Ki tudnak találni olyan megoldást, amivel minden érintett elégedett lesz. Saját álláspontjukat és véleményüket megvédik. Odafigyelnek a saját érdekeikre, de közben azt is figyelembe veszik, mit szeretnének a többiek.

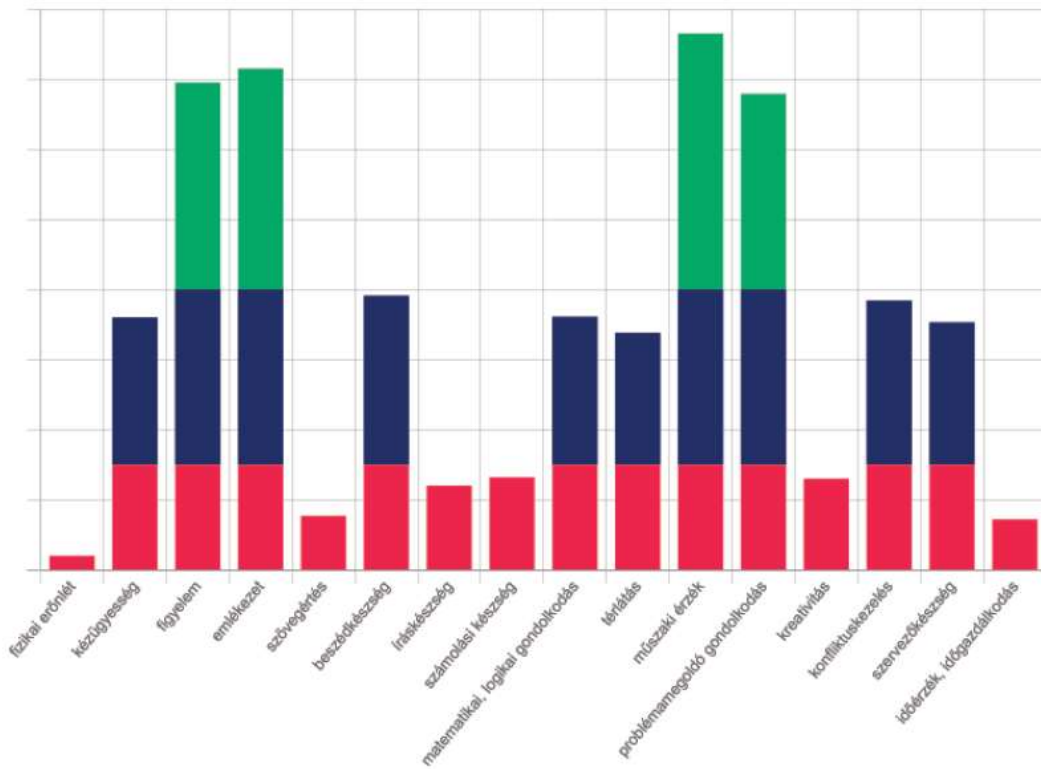
15. szervezőkészség

A jó szervezési készséggel rendelkező emberek szeretik megszervezni saját maguk és mások tevékenységét. Függetlenek és önállóak saját munkavégzésük folyamatában. A részleteket szívesen hagyják másra.

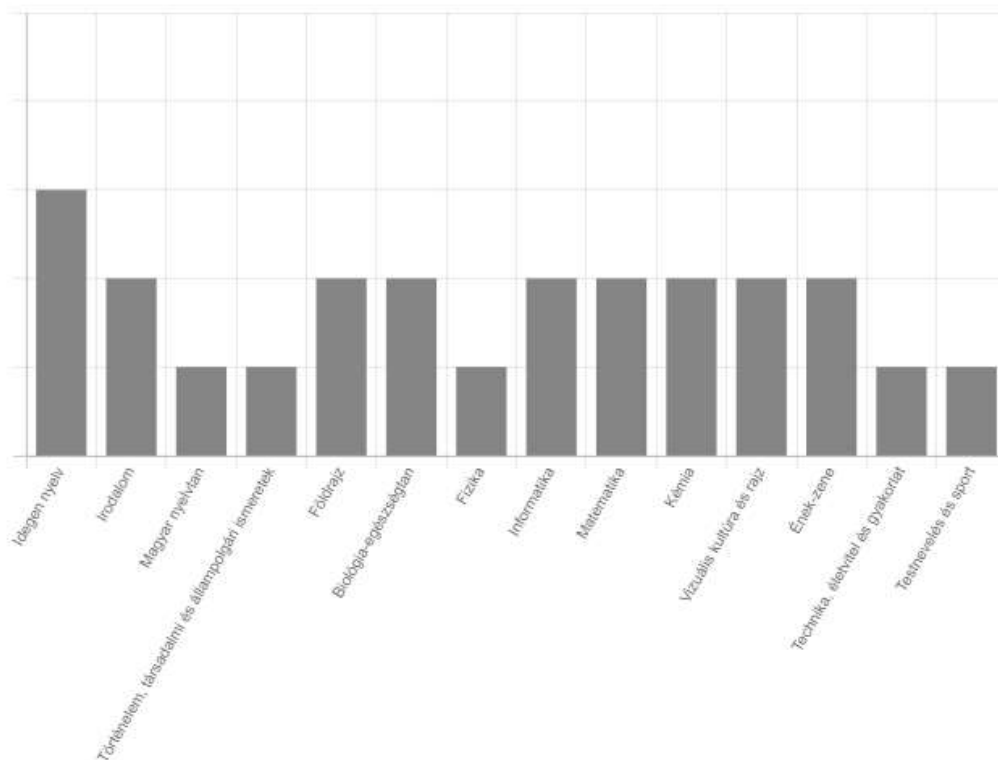
16. időérzék, időgazdálkodás (csak a középiskolás változatban)

A jó időérzéssel rendelkező emberek reálisan becsülik meg folyamatok, tevékenységek időtartamát, ezáltal képesek a hatékony időbeosztásra, tervezésre, sorrendezésre.

A Kompetenciák önértékelése-profil

A tantárgyi eredményesség profilja

III. A személyes tulajdonságok modulja

A személyes tulajdonságok kérdőíve

Tulajdonságdimenziók (kétpólusú skálák):

1. Vérmérséklet (megfontolt, nyugodt vs. élénk, pörgős)
2. Társas viselkedés (szabálykövető vs. határozott, kezdeményező)
3. A munkavégzés módja (egyéni munkát kedvelő vs. társas munkát kedvelő)
4. Társas igény (független vs. udvarias, együttműködő)
5. A munkavégzés stílusa (spontán vs. alapos, precíz)
6. A figyelem irányultsága (több dologra figyelő vs. kitartó, koncentrált)
7. Érzelemvezéreltség (higgadt vs. érzékeny)

A személyes tulajdonságok profilja

Mégfontolt, nyugodt	Általában nyugodtak, csendesek, mégfontoltak. Képesek hosszabb időn keresztül hasonló tevékenységeket végezni. Nem kedvelik a gyors változásokat, inkább a komótos tempó jellemzi őket.	<p>Vérmérséklet</p> 	Általában kedvelik a gyorsaságot, a pörgős tevékenységeket. Mozgékonyak, élénkek, beszédesek, rendszerint vidámak és optimisták. Szívesebben vállalkoznak kockázatos feladatokra és döntésekre is.	Élénk, pörgős
Egyéni munkát kedvelő	Gyakrabban választanak egyedül végezhető tevékenységet. Saját elképzeléseik megvalósítását keresik, inkább a saját megoldásaikban bíznak; szeretnek másokkal versenyezni, másoknál jobbnak lenni.	<p>Munkavégzés módja</p> 	Keresik mások társaságát. Szívesen és könnyen működnek együtt társaikkal; jól megértik mások érzéseit és szándékait, nem szeretik az éles versenyhelyzeteket.	Társas munkát kedvelő
Több dologra figyelő	Figyelmüket általában sok dolog és inger kelti fel egyszerre, fontos a számukra, hogy változatos feladatokat kapjanak. Figyelmük kevéssé ragad le egyetlen feladatnál, folyamatos készenlétben vannak arra, hogy reagáljanak a külvilágból érkező ingerekre és az aktuális belső szükségleteikre.	<p>Figyelem irányultsága</p> 	Képesek arra, hogy feladataikban kitartóak legyenek, tartósan kifejezetten egyetlen tevékenységre koncentrálnak, külső ellenőrzés nélkül is hatékonyan tudják feladataikat végezni.	Kitartó, koncentrált

Spontán	Munkájukban az a fontos, hogy az egészszel készüljenek el, nem ragadnak le a kis részleteknél. Szeretik, ha feladataikat egyéni módon végezhetik, minél kevesebb külső előírás követésével. Tevékenységüket a spontaneitás jellemzi.	Munkavégzés stílusa 	Megbízható alapossággal, a kis részletekre is ügyelve dolgoznak. Tudják és szeretik követni a külső előírásokat, elvárásokat. Munkájukban fontos a rendszeresség.	Alapos, precíz
Független	Szeretnek a saját egyéni tempójukban és stílusukban élni, fontos számukra a másoktól való függetlenség. Kiállnak a saját érdekeikért a másokéval szemben, könnyen tudnak másokkal szigorúak és határozottak tudnak lenni.	Társasigény 	Szívesen vannak mások társaságában, jól tudnak alkalmazkodni a társas szabályokhoz, könnyebben engedelmeskednek másoknak. Kapcsolataikban gyengédek és megértők.	Udvarias, együttműködő
Szabálykövető	Szívesebben veszik, ha mások kezdeményeznek. Kedvelik a nyugodtabb, csendesebb és kiszámítható munkakörnyezetet. Jól tudnak engedelmeskedni, saját érdekeikről is képesek lemondani.	Társas viselkedés 	Szívesen vállalnak vezető szerepet. Inkább magabiztosak és határozottak. Könnyen megnyilatkoznak mások előtt.	Határozott, kezdeményező
Higgadt	Higgadt, stabil személyek, akik képesek arra, hogy nehéz helyzetekben is megőrizzék hidegvérüket; érzelmeik nehezen ragadják el őket, nehezen jönnek ki a sodrúkból.	Érzelemvezéreltség 	Érzékeny személyek, akik kifejezetten érzékenyen képesek reagálni mind a külvilágból, mind a belső, lelki világukból származó érzelmi hatásokra; a hangulataik, főleg stresszhelyzetben, erősen befolyásolják a viselkedésüket.	Érzékeny

IV. MTMI-modul

Skálák I. (MTMI-területek):

Műszaki, technikai terület

A műszaki terület gyakorlatias tudást jelent. Az az ember teljesít jól ezen a területen, aki ismeri a mindennapi életben használt eszközöket, szerszámokat, és többnyire ügyesen is bánik ezekkel. Jellemzője a kezűgyesség, tehát szívesen barkácsol, kétékezi tevékenységeket végez. A műszaki terület iránti érdeklődésbe az is beletartozik, hogy az ember tájékozódik a környezetében előforduló gépek, berendezések szerkezetéről és működéséről. Mivel ez a terület nagyon széles, ez jelentheti például a motorok, az elektromos berendezések vagy akár az informatikai eszközök iránti érdeklődést is.

Informatikai terület

Az informatika területén tájékozott ember ismeri a leggyakrabban használt eszközöket: számítógépeket, okoseszközöket és ezek tartozékait (perifériáit). Tudja, hogy melyik mire alkalmas, igyekszik követni az eszközök fejlődését, szívesen próbál ki új lehetőségeket. Azt is tudja, hogy az egyes eszközök között milyen adatátviteli lehetőségek vannak. Ezeket az ismereteket használja akkor is, ha új megoldással találkozik. Követi a problémák informatikai megoldásához szükséges lépéseket, megérti ezek egymásutánját.

Matematikai terület

A matematika iránt érdeklődő ember könnyen elsajátítja a matematikai módszereket, számításokat. Ismeri és használja a matematika legfontosabb eljárásait, például az egyenletmegoldást. Megérti az egymással összefüggő adatok közötti kapcsolatokat, például az egyenes és a fordított arányosságot. Tudja, hogy mire használhatók a grafikonok, diagramok. Átlátja a síkidomok és a térbeli testek tulajdonságait. Könnyen kiválasztja és alkalmazza a szükséges matematikai ismereteket más területeken is, például hétköznapi problémák, fizikai feladatok megoldása során.

Élettelen természet terület

Az élettelen természet területei a fizikára, a kémiára és a természetföldrajzra vonatkoznak. Az ide tartozó témák sora az anyagok részecskéitől az égitestekig terjed. Ezen a területen jól teljesíthet, akit érdekelnek a természetben megfigyelhető jelenségek, folyamatok. Kíváncsi a természeti események okára is, tehát arra, hogy miért éppen úgy történik valami, ahogy történik. Nemcsak megfigyelni szereti a jelenségeket, hanem keresi és észreveszi a szabályszerűségeket. Érti például a különböző energiafajták sajátosságait, a tárgyak mozgásának szabályait, a tárgyakat érő erőhatások következményeit. Ezen a területen a jó eredmény eléréséhez még az is szükséges, hogy az ember értse az anyagok szerkezetét, összetételük legfontosabb jellemzőit, illetve az anyagok átalakulásait.

Élő természet terület

Az élő természet területe a biológia tantárgy témaköreit foglalja magába. Az ez iránt érdeklődő ember szereti megfigyelni az állatok és a növények életét, viselkedését vagy éppen az emberi szervezet működését. Kíváncsi az élőlények eredetére, leszármazási kapcsolataira, testfelépítésére és a környezettel való kapcsolatára. Ennélfogva érdekli őt az is, hogy miért éppen olyan egy adott helyen élő állatok és növények testfelépítése és életmódja, amilyen. Az élő természet iránt érdeklődő embert többnyire az átlagosnál jobban érdekli a természet- és környezetvédelem.

Skálák II. (MTMI-kompetenciák):

Térbeli tájékozódás, a térlátás képessége

A térbeli gondolkodás és tájékozódás képességeit foglalja magába. A jó térlátású ember a síkidomokat és a térbeli (háromdimenziós) tárgyakat gondolatban tudja forgatni és egymáshoz illeszteni. Képes megállapítani például, hogy a látott tárgyak mozgatás és elforgatás után hézagmentesen összeilleszthetők-e egymással. El tudja képzelni, hogy egy tárgy bizonyos irányból nézve milyen körvonalúnak látható.

A térben jól tájékozódó ember a tárgyak elrendezését égtájakhoz vagy más tárgyakhoz tudja viszonyítani. Megérti saját térbeli helyzetét is, például könnyen azonosítja saját helyét másokhoz viszonyítva. Gondolatban meg tudja tervezni a legjobb útvonalat annak érdekében, hogy a térbeli célokat megfelelő sorrendben megközelítse és elérje.

Számolási készség

A jó számolási készségű ember könnyedén használja az alapműveleteket, tehát gyorsan tud összeadni, kivonni, szorozni, osztani. Törtekkel is számol, és a százalékszámítással is könnyen boldogul akár fejben, akár írásban történő számítások során. Ezen készségének köszönhetően hétköznapi problémákat tud megoldani, akár nagy számokkal is.

A matematikai gondolkodás képessége

A jó matematikai és logikai gondolkodású ember a szöveges feladatok megoldása során gyorsan felismeri a szabályokat, ezért könnyen rájön, hogyan kell megoldani azokat. Eredményesen tudja használni a matematikai módszereket. A kapott problémát továbbgondolja, és belőle logikus következtetést von le. Felismeri a hibákat egy helytelen gondolatmenetben. Megérti a bonyolult fejtörőket és az összetett szabályokat, az egymásra épülő logikai összefüggéseket. A diagramok, grafikonok elemzésével képes belőlük adatokat gyűjteni és ezeket célszerűen felhasználni.

Problémamegoldó képesség

A jó problémamegoldó-képességű ember képes tudását felhasználni a problémák megoldásához. Keresi az események okát, és ennek megfelelően csoportosítani tudja az információkat. Felismeri a különböző jelenségek közötti hasonlóságokat, és az újonnan megismert jelenségeket képes e közös

jellemzők alapján rendszerezni. Megfigyeli és le tudja írni az átalakulásokat, változásokat. Felismeri, hogy egy folyamat végeredményében mi a szerepe az egymást követő eseményeknek.

Műszaki érzék

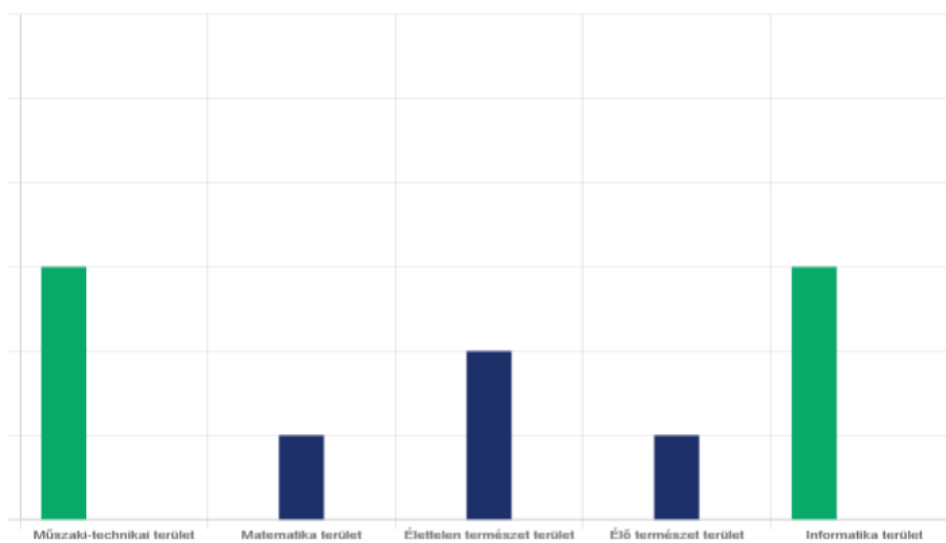
A műszaki érzék technikai jellegű, gyakorlatias gondolkodásban és tevékenységekben nyilvánul meg. A jó műszaki érzékű ember megérti a tárgyak, eszközök, szerszámok szerepét, és könnyen boldogul azok kezelésével. El tudja képzelni, hogy egyszerű berendezések hogyan működnek, és ezáltal mire használhatók. Átlátja egy összetett tárgy részeinek kapcsolatát, így következtetni tud arra, hogy az alkatrészek módosítása hogyan befolyásolhatja az egész tárgy működését.

Az időbeli tájékozódás képessége

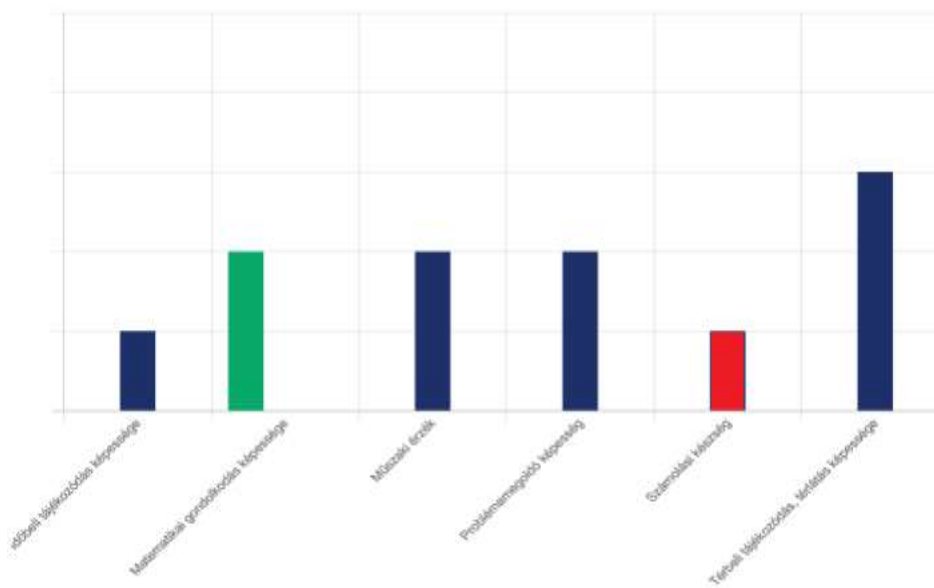
A jó időérzékű ember képes az időbeli tájékozódásra. Felismeri, hogy egy folyamat lezajlása során az események milyen sorrendben követik egymást, vagy melyek zajlanak egy időben. Rájön, hogy egyes történések néha vagy rendszeresen ismétlődnek. Ezeknek megfelelően használja az időbeliséget kifejező fogalmakat (pl. időnként, gyakran, rendszeresen, alig, mindig stb.). Könnyen eligazodik a naptárban. Meg tudja becsülni egyes események időtartamát, elképzei a folyamatok időbeli menetét, és így egyszerűbb folyamatokat akár meg is tud tervezni.

Az MTMI-profil

Terület

Kompetencia

II. Fogalomtár

fogalom	meghatározás
regisztrációs fiók	A mérőeszköz használatához kötelező regisztráció során létrejött jelszóvédett terület. A fiók tartalmazza a kitöltő e-mail-címét, választott becenevét és szociodemográfiai adatait: nemét, születési évét, lakhelyének megyéjét, iskolatípusát és évfolyamát. Az <i>adatkezelők</i> és <i>kutatók</i> csak anonimizált formában férnek hozzá az adatokhoz (az e-mail-címet és a nevet nem láthatják).
modul	A mérőeszköz négy legnagyobb egysége (<i>Érdeklődés, Kompetencia, Személyes tulajdonságok, MTMI-feladatok</i>). A modulok <i>kérdőíveket</i> és <i>kérdéscsoportokat</i> tartalmaznak, ezek kitöltése eredményeként jön létre az <i>egyéni profil</i> .
kérdőív	<i>Standardizált</i> mérőeszköz, mely egy meghatározott terület (esetünkben: <i>érdeklődés, kompetenciák, személyes tulajdonságok</i>) felmérését célozza. Eredménye az <i>egyéni kérdőívprofil</i> .
kérdéscsoport	Az <i>érdeklődés, a kompetenciák</i> és a <i>személyes tulajdonságok</i> kiegészítő feltérképezése nem <i>standardizált</i> eszközzel. Mérőeszközünk kérdéscsoportjai: tantárgyi eredményesség (osztályzatok).
önértékelő eljárások	Olyan <i>kérdőív</i> , melynek tételei introspekció alapján adott (objektív, külső eszközzel nem ellenőrzött) – emiatt szubjektív megítélésű – értékelő válaszokat igényelnek (esetünkben a pályorientációs modulok).
objektív feladatsor	Olyan kérdések köre, amelyek esetében egyértelműen meghatározható a helyes válasz. Esetünkben az <i>MTMI-kompetenciákat</i> felmérő feladatsor.
egyéni profil	A mérési eredmények kitöltőre vonatkozó mintázata. Grafikusan, <i>standard pontokban</i> jelennek meg, ezért alkalmasak az egymással és a saját <i>standard populációval</i> történő összevetésre (pl. egy általános iskolás fiú esetében a grafikonról könnyen leolvasható, hogy a felmért területek közül melyek iránt érdeklődik leginkább, valamint hogy ezek az eredmények a többi általános iskolás fiúéihoz képest milyen erősségűek.)
komplex egyéni profil	Valamennyi modul kitöltése esetén keletkező, az eredményeket integráltan tartalmazó <i>egyéni profil</i> .

társjellemezés	A mérőeszköz opcionális lehetősége, hogy a kitöltő meghívót küld ismerősének, és az ismerős bizonyos kérdéseket a kitöltőre tekintve válaszol meg. Az így keletkezett jellemzést (tulajdonságlistát) a kitöltő összevetheti saját profiljával, amely az önismereti munkában segítheti őt. (Az egyéni és a társértékelési profil összevetése <i>nyerspontok</i> mentén történik.)
szakmaprofil	Egy képzés (szakma, foglalkozás) a kódoló szakemberek által legfontosabbnak ítélt jellemzői, számértékekben (kódokban) kifejezve (grafikusan is megjeleníthető formában). A szakmaprofilok elemeit a <i>kódtábla</i> tartalmazza.
pályaleírás	Egy-egy képzés (szakma, foglalkozás) rövid, szöveges ismertetése, mely tartalmazza a legfontosabb tevékenységek, a szükséges személyes tulajdonságok (<i>kompetenciák, érdeklődés</i>) valamint a munkavégzési helyek (elhelyezkedési lehetőségek) felsorolását.
kódtábla	A fejlesztésben profilírozott képzések (szakmák, foglalkozások) mátrixa, melynek sorait a képzések, oszlopait a <i>kódolási szempontok</i> , celláit pedig adott szempont képzésre jellemző mértéke töltik ki. Ez alapján keletkeznek a <i>szakmaprofilok</i> és a <i>pályaleírások</i> .
kódolási szempontok	A kódtábla oszlopfejei a kódolt képzések (szakmák, foglalkozások) jellemzésére. Főbb csoportok: jellemző tevékenységek, szükséges <i>érdeklődés</i> , szükséges <i>kompetencia</i> , személyes (szubjektív) és objektív környezeti jellemzők.
illesztési algoritmusok	Az <i>egyéni</i> és a <i>szakmaprofilok</i> viszonyát elemző eljárások, melyek eredményeként egy képzésről eldől, hogy bekerül-e az <i>ajánlási listába</i> .
ajánlási lista	A kitöltés eredményéhez társított képzéslista, melynek elemei – az <i>illesztési algoritmus</i> szerint – a vizsgált szempontok (<i>érdeklődés / kompetencia / személyes tulajdonságok</i>) valamelyike (vagy mindegyike) szerint a leginkább adekvátak a kitöltő <i>profiljához</i> .
primer adatok	A kitöltő által adott válaszok köre, a feldolgozás alapegységei.
adatkezelők	A rendszer működését felügyelő, a karbantartást és paraméterezést végző szakemberek.

mérési modell	Szakmai döntés alapján kiválasztott megközelítés és módszer, amely hatással van a mérendő <i>konstruktumok</i> kiválasztására, a mérőeszköz kialakítására, alkalmazására és az eredmények felhasználására. Az általunk alkalmazott modellben a mért vonásdimenziókat mindenkire alkalmazhatónak tételezzük (nomotetikus megközelítés), ennek megfelelően vonásmérő, többdimenziós <i>kérdőíveket</i> alkottunk. Az eredményeket <i>standardizáltuk</i> , a keletkező <i>egyéni profilokat</i> ennek segítségével értelmezzük.
konstruktum	Az <i>operacionalizálás</i> által meghatározott (ezáltal mérhetővé tett) fogalom, például „számolási készség”, „műszaki érdeklődés”.
operacionalizálás	Egy fogalom tartalmának (jelentéskörének) tevékenységekben történő megfogalmazása (pl. számolási készséget feltételező feladatok összegyűjtése). Ezek alapján keletkeznek a kérdőív <i>tételei</i> (kérdései).
kérdőív tétel (kérdés)	A mérés alapegysége, amelyre a válaszok (mint az elemzés alapegységei) megszületnek.
válaszlehetőség (opció)	Egy kérdésre adható opciók köre. A mérőeszközben (a magyar iskolarendszernek megfelelően) 5 fokozatú Likert-skálát alkalmazunk: mindegyik válaszlehetőség saját jelentéssel bír, melyek ordinális skálát alkotnak (a magasabb számérték intenzívebben fejezi ki a mért konstruktumot).
kötelező válaszok	A mérőeszköz nem teszi lehetővé a kérdések kihagyását. Szakmailag indokolt esetben szerepel a „nem tudom” opció.
skála	A kérdőív <i>tételeinek</i> (kérdéseinek) csoportja, mely egy meghatározott fogalom (<i>konstruktum</i>) mérésére irányul. Egy kérdőív rendszerint több <i>skálát</i> tartalmaz (pl. az Az érdeklődési típusok kérdőíve <i>kérdőív</i> hat skálából áll: Tárgyias (R), Elemző (I), Alkotó (A), Közösségi (S), Irányító (E), Megvalósító (C)). A kérdőív <i>egyéni profilját</i> e <i>skálaértékek</i> mintázata adja.
skálaérték	Összetartozó <i>tételekre</i> adott válaszok (adott <i>kódutasítás</i> szerinti) összegzése (<i>nyerspontban</i> vagy <i>standard pontban</i> kifejezve).
kódutasítás	Annak meghatározása, hogy egy <i>kérdőív tétel</i> közül melyek alkotnak <i>skálát</i> , és a <i>tételekből</i> hogyan számítjuk ki a <i>skálaértéket</i> .

nyerspontérték	Egy <i>skála (kódutasítások)</i> szerint meghatározott értéke. Az összetartozó <i>tételekre</i> adott válaszok összege (esetünkben – mivel eltérő tételszámú skálákat alkalmazunk – átlaga). A nyerspontok alkalmasak két személy adott skálán történő összehasonlítására (pl. melyikük érdeklődik inkább a technika iránt), de nem alkalmasak több skála egymáshoz történő hasonlítására (pl. az irodalmi és a nyelvi érdeklődés összevetésére). Ehhez már a nyerspontokból számított <i>standard pontokra</i> van szükség
átlagövezet	A <i>nyerspontskála</i> azon tartománya, amelyen belül helyezkedik el a kitöltők nagy része (rendszerint több mint kétharmada). Ebből következően az átlagövezettől eltérő pontszámok viszonylag ritkák (irányonként általában kevesebb mint egyhatod). A kérdőívekben életkor és nemek szerint eltérő átlagövezeteket állapítunk meg.
szórás	A skálaértékek átlagtól való átlagos eltérése (SD – <i>standard deviation</i>). Segítségével határozzuk meg az átlagövezetet és például azt is, hogy egy adott érték eltérése az átlagtól jelentősnek tekinthető-e.
jelentős eltérés	Egy <i>skálaérték átlagövezettől</i> való különbözősége valamelyik irányban. Rendszerint valamilyen lényeges (statisztikailag kiugró és szakmailag is értelmezhető) sajátosságot jelez, például kiemelkedő (vagy éppen nagyon alacsony) érdeklődést vagy készséget.
standardok (standard értékek)	A kitöltők egy adott csoportjára (pl. a 13–15 éves lányokra) jellemző pontszámok. Ezekből határozzuk meg az <i>átlagövezetet</i> és a <i>standard pontszámokat</i> .
standardizálás	A <i>standard populációra</i> vonatkozó <i>standard értékek</i> megállapítása. Esetünkben a kitöltések számának növekedésével folyamatosan alakulnak a standard értékek. A standardszámításba azok a kitöltések kerülnek bele, amelyek kitöltésének megbízhatósága a <i>kontrollfolyamatok</i> által valószínűsíthető.
standard pontszám	Egy adott (standard) populációra érvényes érték, amely megadja az adott <i>nyerspont</i> populációban betöltött helyét (ranghelyét, gyakoriságát). Ennek segítségével lehet olyan szakmai kérdéseket megválaszolni, mint például hogy egy adott nyerspont kiemelkedőnek tekinthető-e. Modellünkben a nyerspontértékek z-transzformációját alkalmazzuk, amely előjelesen mutatja, hogy egy adott nyerspontérték hányszoros szórással tér el a saját minta (standard populáció) átlagától: $z\text{-pont} = (\text{nyerspontátlag}) / \text{szórás}$
standard populáció	Egy szakmailag homogénnek (és a többitől elkülönülőnek) tekintett csoport. Esetünkben a legtöbb kérdőívet életkor, nem és településtípus szerint <i>standardizáltuk</i> . Ennek megfelelően például „fővárosi középiskolás lányok”, „községben élő általános iskolás fiúk” standard populációi jönnek

	létre. A <i>standard értékek</i> a <i>skálaértékek</i> ezen csoportokra vonatkoztatott átlag- és szórásértékeit jelentik.
pályorientáció	Az a folyamat, melynek során érlelődnek, alakulnak a továbbtanulással, pályaválasztással kapcsolatos elképzelések. Fontos szerepet játszik benne a munka és a pályák világa felől szerzett tájékozottság (pályaismeret), valamint saját tulajdonságaink, képességeink ismerete (önismeret). Minél tudatosabban (aktívabban, érdeklődéssel) foglalkozunk ezekkel a témákkal, annál nagyobb valószínűséggel választunk eredményesen (hozzánk illő, megvalósítható és számunkra megfelelő célokat).
pályaválasztás (vs. életpálya-építés)	Tartalmát tekintve manapság félrevezető (ugyanakkor gyakorta használt, közismert) fogalom. Eredetileg azokra a választásokra vonatkozott, amelyek döntően meghatározták az életpálya alakulását. A manapság alternatívaként használt életpálya-építés fogalom az életpálya alakulását aktív pályorientációs folyamat (nem pedig izolált döntések) eredményének tekinti.
pályaválasztási tanácsadás (vs. életút-támogató tanácsadás, LLG)	A „pályaválasztási tanácsadás” szó szerint a pályaválasztási döntésekben támogató tevékenységek összességét jelenti. A ma érvényesebb „életút-támogató tanácsadás” (<i>Lifelong guidance</i> , LLG) fogalma nemcsak az egyes döntésekre, hanem a pályaépítés teljes (iskolás időszakon túlra is vonatkozó) folyamatának támogatására irányul.
LLL (élethosszig tartó tanulás)	Az eredményes életpálya-építéshez szükséges beállítódás, amely a formális, informális és nonformális tanulás feltétele.
MTMI (STEM)	Mozaikszó: a matematika, a természettudományos, a műszaki és a informatikai rövidítése (angolul: STEM – <i>science, technics, engineering, mathematics</i>). A mai gazdasági fejlődés jelentős mértékét kitevő ágazatok megnevezésének rövidítése. Megközelítésünkben a „reál” érdeklődésre és kompetenciákra épülő területek, melyekre – a pályázati kiírásnak megfelelően – a fejlesztés során kiemelt hangsúly került.
érdeklődés	A személyiség átmeneti vagy tartós irányulása valamely létező (téma, terület, tevékenység) felé. Motivációs (tevékenységet energetizáló) összetevő, mely az életpályadöntéseknél tekintetbe veendő.
kompetencia	Egy meghatározott tevékenység eredményességének feltétele. Tartalmaz potenciális komponenseket (ismeretek, készségek), energetizáló és regulációs összetevőket (attitűdök, identitáselemek).